

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2017. március 1., szerda

Tartalomjegyzék

2017. évi I. törvény	A közigazgatási perrendtartásról	678
2017. évi II. törvény	A közigazgatási ügyintézéshez kapcsolódó egyes illetékek és díjak megszüntetéséről	719

II. Törvények

2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról*

Az Országgyűlés a történeti alkotmány vívmányainak tiszteletben tartásával, a közigazgatási bíraskodás önállóságát elismerve és nemzeti hagyományait megújítva, a közigazgatási perek hatékony, gyors és szakszerű elbírálását lehetővé tevő önálló perrendi szabályok szükségességét felismerve, a közigazgatási bíróságok által a közigazgatás jogsértő tevékenységével szemben nyújtott jogvédelem és jogorvoslat biztosítása céljából, továbbá annak érdekében, hogy a közigazgatási szervek hatásköreiket törvényben előírtaknak megfelelően gyakorolják, és tevékenységük összhangban legyen azokkal a célokkal, amelyek elérése érdekében azokat megvalósították, az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b)–d) pontja végrehajtására a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

1. § [A törvény hatálya]

- (1) E törvényt kell alkalmazni a közigazgatási jogviták elbírálása iránti közigazgatási perben és az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban.
- (2) E törvény hatálya nem terjed ki azon közigazgatási jogviták elbírálására, amelyekre törvény más bírósági eljárási szabályok alkalmazását rendeli.

2. § [A bíróság feladata]

- (1) A bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson.
- (2) A bíróság a közigazgatási jogvitát tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el.
- (3) A bíróság a perkonzentráció és az eljárási igazságosság érvényesülése érdekében az e törvényben meghatározott módon és eszközökkel hozzájárul ahhoz, hogy a felek és más perbeli személyek eljárási jogait gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék.
- (4) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakoszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.
- (5) A bíróság törvényben meghatározott esetben hivatalból vizsgálatot, illetve bizonyítást rendelhet el.
- (6) A bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, nyilatkozatot, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek, és azokra – megfelelő határidőn belül – nyilatkozhassanak.
- (7) A bíróság köteles a jogi képviselő nélkül eljáró felet perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, a pártfogó ügyvédi képviselő iránti kérelem előterjesztésének lehetőségéről, valamint indokolt esetben a támogató perben való részvételéről a szükséges tájékoztatással ellátni.

* A törvényt az Országgyűlés a 2017. február 21-i ülésnapján fogadta el.

3. § [A felek kötelezettségei]

- (1) A felek kötelesek jóhiszeműen eljárni, és az eljárás koncentrált befejezése érdekében a bírósággal együttműködni.
- (2) A felek tényállításait és egyéb, tényekre vonatkozó nyilatkozataikat a valóságnak megfelelően kötelesek előadni.
- (3) A jogvita elbírálásához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló adatok és bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a feleket terheli.
- (4) A feleknek törekedniük kell arra, hogy az ítélet meghozatalához szükséges valamennyi tény és bizonyíték olyan időpontban álljon rendelkezésre, hogy a jogvita lehetőleg egy tárgyaláson elbírálható legyen.

4. § [A közigazgatási jogvita]

- (1) A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának (a továbbiakban együtt: közigazgatási tevékenység) jogszerűsége.
- (2) Közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is.
- (3) Közigazgatási cselekmény
  - a) az egyedi döntés;
  - b) a hatósági intézkedés;
  - c) az egyedi ügyben alkalmazandó – a jogalkotásról szóló törvény hatálya alá nem tartozó – általános hatályú rendelkezés;
  - d) a közigazgatási szerződés.
- (4) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, nincs helye közigazgatási jogvitának
  - a) a kormányzati tevékenységgel, így különösen a honvédelemmel, az idegenrendészettel és a külügyekkel kapcsolatban,
  - b) önállóan valamely közigazgatási cselekmény megvalósítását szolgáló járulékos közigazgatási cselekmény jogszerűségére vonatkozóan,
  - c) az egymással irányítási vagy vezetési jogviszonyban álló felek között.
- (5) Egyedi ügyben alkalmazandó általános hatályú rendelkezés azzal a közigazgatási cselekménnyel együtt lehet közigazgatási jogvita tárgya, amelynek a megvalósítása során azt alkalmazták. Egyedi ügyben alkalmazandó általános hatályú rendelkezés akkor lehet közigazgatási jogvita önálló tárgya, ha a jogsérelem az általános hatályú rendelkezés alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, közigazgatási cselekmény megvalósítása nélkül következett be.
- (6) A közigazgatási tevékenység felek általi megjelölése a bíróságot nem köti. A bíróság hivatalból annak tartalma szerint veszi figyelembe a közigazgatási tevékenységet, és a megfelelő eljárásban bírálja el.
- (7) E törvény alkalmazásában
  1. *közigazgatási szerv*:
    - a) az államigazgatási szerv, és annak önálló feladat- és hatáskörrel felruházott szervezeti egysége és közege,
    - b) a helyi önkormányzat képviselőtestülete és annak szerve,
    - c) a nemzetiségi önkormányzat testülete és szerve,
    - d) a köztisztviselői, a felsőoktatási intézmény, és annak önálló feladat- és hatáskörrel felruházott tisztségviselője vagy szerve,
    - e) a törvény vagy kormányrendelet által közigazgatási cselekmény megvalósítására feljogosított egyéb szervezet vagy személy;
  2. *közigazgatási szerződés*: az a szerződés, amelyet törvény vagy kormányrendelet annak minősít;
  3. *közszolgálati jogviszony*: az állam vagy az állam nevében eljáró szerv és az általa foglalkoztatott személy között munkavégzés, illetve szolgálatteljesítés céljából létesített, a köz szolgálatára irányuló, törvényben meghatározott speciális kötelezettségeket és jogokat tartalmazó jogviszony; ide nem értve a bírák, az igazságügyi alkalmazottak, továbbá az ügyészségi alkalmazottak szolgálati viszonyát, valamint a munkaviszonyban állók jogviszonyát;
  4. *megelőző eljárás*: a jogvita tárgyává tett közigazgatási cselekmény megvalósítására folytatott közigazgatási hatósági vagy jogorvoslati eljárás.
- (8) E törvény közigazgatási szervre vonatkozó szabályait a munkáltató szervre, a közigazgatási cselekményre vonatkozó szabályokat a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos döntésre és intézkedésre alkalmazni kell. A Kormánytisztviselői Döntőbizottság eljárása nem minősül megelőző eljárásnak.

5. § *[Közigazgatási bírói út]*

- (1) A bíróság a közigazgatási jogvitát közigazgatási perben bírálja el.
- (2) A bíróság közigazgatási perben dönt azon közjogi jogvitában, amelynek elbírálását törvény a közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörébe utalja.
- (3) A bíróság dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló, valamint a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárásban.

6. § *[A polgári perrendtartás szabályainak alkalmazása]*

A közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban a polgári perrendtartás szabályait akkor kell alkalmazni, ha azt e törvény kifejezetten előírja. A polgári perrendtartás szabályait e törvénnyel összhangban kell alkalmazni.

II. FEJEZET
BÍRÓSÁGOK**7. §** *[A közigazgatási ügyben eljáró bíróságok]*

- (1) Elsőfokon ítélik el
  - a) a közigazgatási és munkaügyi bíróság,
  - b) törvényben meghatározott esetben a törvényszék vagy a Kúria.
- (2) Másodfokon ítélik el
  - a) a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz tartozó ügyekben a törvényszék és
  - b) a törvényszékhez tartozó ügyekben a Kúria.
- (3) Felülvizsgálati ügyekben a Kúria jár el.

8. § *[A bíróság összetétele]*

- (1) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el.
- (2) A bíróság tanácsa az előkészítő tanácsülésen elrendelheti, hogy a tanács tagja egyesbíróként járjon el, ha az ügy mind ténybeli, mind jogi szempontból egyszerű megítélésű.
- (3) Egyesbíró jár el elsőfokon
  - a) a kétfokú közigazgatási eljárásban hozott közigazgatási cselekmény vizsgálatára indított perben,
  - b) az ötmillió forintot meg nem haladó alapösszegű fizetési kötelezettséget vitató kereset alapján indult perben,
  - c) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek és a harmadik országbeli állampolgárok beutazásával és tartózkodásával, valamint a menedéjjoggal kapcsolatos perben,
  - d) a 13. § (4) bekezdésében meghatározott perben,
  - e) a hatósági igazolvánnyal, hatósági bizonyítvánnyal, illetve hatósági nyilvántartás vezetésével kapcsolatos perben,
  - f) a hatósági határozattal szemben kizárólag a hatósági eljárás egyéb résztvevőjének keresete alapján indult perben,
  - g) a hatósági végzéssel kapcsolatos perben,
  - h) a mulasztási perben és
  - i) az e törvényben meghatározott egyéb perben.
- (4) Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, az egyesbíró a (3) bekezdés szerinti perben a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el.
- (5) A Kúria három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el. Ha az ügy különös bonyolultsága vagy kiemelt társadalmi jelentősége indokolja, a Kúria elrendelheti, hogy az ügyben öt hivatásos bíróból álló tanács járjon el. Ha az ügy jellege ezt indokolja, az öt hivatásos bíróból álló tanács legfeljebb két tagja olyan hivatásos bíró lehet, aki közigazgatási ügyben eljáró bírónak nincs kijelölve.

9. § *[A bíróság tagjainak jogai és kötelezettségei]*

- (1) Az egyesbíró megtehet minden intézkedést, és meghozhat minden határozatot, amelyet törvény a bíróság, a bíróság tanácsa vagy az elnök hatáskörébe utal.
- (2) A bíróság tanácsának hatáskörébe utalt ügyekben az elnök vagy az általa kijelölt bíró tárgyaláson kívül megtehet minden intézkedést, és az ítélet kivételével meghozhat minden határozatot, amelyet törvény a bíróság hatáskörébe utal. Tárgyaláson az elnök azokat az intézkedéseket teheti meg, és olyan határozatokat hozhat, amelyeket e törvény kifejezetten az elnök hatáskörébe utal.

10. § *[Kizárás]*

- (1) A per elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt
  - a) az aki a perben félként vagy érdekeltként részt vehet,
  - b) az a személy, aki a vitatott közigazgatási tevékenység megvalósításában részt vett,
  - c) a fél vagy az érdekelt tisztségviselője, tagja, alapítója, nyilvánosan működő részvénytársaság esetében befolyással rendelkező tagja, illetve a féllel vagy az érdekelttel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy, a jogviszonya megszűnését követő öt évig,
  - d) az a), b) vagy c) pont alá eső személy képviselője, támogatója vagy olyan volt képviselője, volt támogatója, aki az ügyben eljár,
  - e) az a), b), c) vagy d) pont alá eső személy Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója,
  - f) az, akinek tanúként való meghallgatását a bíróság elrendelte, vagy akit a bíróság szakértőként rendelt ki, illetve aki szakvéleményt adott,
  - g) a perrel összefüggő közvetítői eljárást lefolytató személy,
  - h) az, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése egyéb okból nem várható.
- (2) A perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett.
- (3) A perben nem járhat el az a közigazgatási és munkaügyi bíróság,
  - a) amelynek vezetőjével szemben az (1) bekezdés a)–e) pont szerinti kizárási ok áll fenn, vagy
  - b) amely a perben félként vagy érdekeltként vehet részt.
- (4) A Kúria jár el, ha a törvényszék a (3) bekezdés alapján a perben nem járhat el.
- (5) A kizárási kérelem bejelentésére és elintézésére a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

11. § *[A bírósági titkár és a bírósági ügyintéző]*

- (1) Az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben az egyesbíró, az elnök vagy az általa kijelölt bíró helyett tárgyaláson kívül bírósági titkár is eljárhat.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bírósági titkárnak – törvény eltérő rendelkezése hiányában – önálló aláírási joga van. A bírósági titkár megteheti mindazokat az intézkedéseket és – az ítélet kivételével – meghozhatja mindazokat a határozatokat, amelyeket a törvény a bíróság vagy az elnök hatáskörébe utal. Az eljárást befejező végzést – az egyszerűsített perben hozott végzés kivételével – a bírósági titkár az elnök vagy az általa kijelölt bíró jóváhagyásával hozhatja meg.
- (3) A bírósági titkár azonnali jogvédelem tárgyában nem határozhat.
- (4) Törvényben meghatározott esetekben, önálló aláírási joggal, tárgyaláson kívül bírósági ügyintéző is eljárhat. A bíróság eljárására irányadó, törvényben meghatározott rendelkezéseket ilyen esetben a bírósági ügyintéző eljárására kell alkalmazni.
- (5) A bírósági titkár, a bírósági ügyintéző, valamint a jegyzőkönyvvezető kizárására a bíró kizárására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

III. FEJEZET**HATÁSKÖR ÉS ILLETÉKESÉG****12. §** *[Hatáskör]*

- (1) A közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörébe azok a közigazgatási perek és egyéb közigazgatási bírósági eljárások tartoznak, amelyek elbírálását törvény nem utalja a törvényszék vagy a Kúria hatáskörébe.

- (2) A közszolgálati jogviszonnal kapcsolatos per kivételével a törvényszék hatáskörébe tartozik
- törvény eltérő rendelkezésének hiányában a központi államigazgatási szervekről szóló törvény szerinti önálló szabályozó szerv, autonóm államigazgatási szerv és kormányhivatal,
  - a vasúti igazgatási szerv és a légiközlekedési hatóság,
  - a köztestület és
  - a Magyar Nemzeti Bank
- közigazgatási tevékenységével kapcsolatos per.
- (3) A törvényszék dönt
- a közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárásban,
  - a gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos perben,
  - a minősített adatok megismerésével kapcsolatos perben, továbbá
  - törvény eltérő rendelkezésének hiányában az 5. § (2) bekezdésében meghatározott perben.
- (4) A Kúria hatáskörébe tartozik
- a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás,
  - a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárás és
  - az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárás.

13. § *[Illetékesség]*

- (1) Ha más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincs, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a per tárgyává tett közigazgatási tevékenység megvalósult. Ha a vitatott közigazgatási cselekményt többfokú eljárásban valósították meg, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén az elsőfokú közigazgatási cselekmény megvalósult.
- (2) A közigazgatási tevékenység megvalósulásának helye
- ingatlanhoz kapcsolódó jog vagy kötelezettség, illetve ingatlanra vonatkozó jogviszony esetében az ingatlan fekvésének a helye;
  - bejelentéshez vagy engedélyhez kötött tevékenység esetében a tevékenység gyakorlásának helye, vagy tervezett helye;
  - az a)–b) pontban meghatározottak kivételével, az országos illetékességgel eljáró közigazgatási szerv közigazgatási tevékenysége esetében a felperes lakóhelye, tartózkodási helye – jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye –, ennek hiányában a közigazgatási szerv székhelye;
  - a fővárosi székhelyű, de elsősorban Pest megye területére vagy annak egy részére illetékes közigazgatási szerv székhelyén megvalósult tevékenység esetében Pest megye;
  - mulasztás esetében – az a)–c) pontban meghatározottak kivételével – a közigazgatási szerv székhelye.
- (3) A perre
- a Budapest főváros területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Nógrád megye és Pest megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Győr-Moson-Sopron megye, Komárom-Esztergom megye, Vas megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Heves megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Baranya megye, Somogy megye és Tolna megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Bács-Kiskun megye, a Békés megye, és Csongrád megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság;
  - a Fejér megye, Veszprém megye és Zala megye területén megvalósult közigazgatási tevékenység esetében a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
- illetékes.

- (4) A társadalombiztosítási, szociális vagy gyermekvédelmi ellátással, illetve az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott ellátással vagy támogatással kapcsolatos perre az a közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékes, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye – jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye –, ennek hiányában a közigazgatási szerv székhelye található.
- (5) A közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perre a szerződés megkötésének helye szerint a (3) bekezdésben meghatározott bíróság illetékes. A főkötelezett elleni perre bármilyen címen illetékes bíróság a mellékkötelezettel szembeni igény elbírálására is illetékes.
- (6) Ha a közigazgatási tevékenység külföldön valósult meg, a perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes.
- (7) A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a közigazgatási szerződés egyedileg megtárgyalt szerződési rendelkezésében kiköthetik valamely, a (3) bekezdésben meghatározott közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékességét. E bíróság – törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos valamennyi perre kizárólagosan illetékes. A kikötés hatálya kiterjed a jogutódra is.
- (8) Nincs helye illetékességi kikötésnek olyan ügyben, amelyre törvény valamely bíróság kizárólagos illetékességét állapítja meg. A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére nem köthetik ki a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét.
- (9) A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perre a munkavégzés helye szerinti bíróság illetékes. A természetes személy felperes a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert a lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.
- (10) Több illetékes bíróság közül az a bíróság jár el, amelyhez a keresetlevelet elsőként benyújtották, illetve továbbították.
- (11) A közigazgatási és munkaügyi bíróság határozatával szembeni fellebbezés elbírálására, továbbá a 12. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott perre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes.

14. § *[A hatáskör és az illetékesség vizsgálata]*

- (1) A bíróság hatáskörének és illetékességének hiányát hivatalból veszi figyelembe.
- (2) Ha a közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörét megállapítja, e döntése más bíróságra – ide nem értve a közigazgatási ügyben másodfokon eljáró bíróságot és a Kúriát – kötelező.
- (3) A bíróság illetékességének megállapításánál a keresetlevél benyújtásának időpontja irányadó. Ha a per a keresetlevél benyújtása után bekövetkezett valamely változás folytán tartozna a bíróság illetékessége alá, a bíróság illetékességét akkor is meg kell állapítani.
- (4) Az illetékességnek vagy az illetékesség hiányának megállapítására előadott tényállítások valóságát a bíróság csak akkor vizsgálja, ha azok a köztudomással vagy a bíróság hivatalos tudomásával ellenkeznek, vagy ha azokat az ellenfél vitássá teszi.

15. § *[Az eljáró bíróság kijelölése]*

- (1) Jogerős bírósági határozatok folytán felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetén, valamint akkor, ha az illetékes bíróság nem állapítható meg, vagy kizárás miatt nem járhat el, az eljáró bíróságot harminc napon belül kell kijelölni.
- (2) Ha az illetékes bíróság nem állapítható meg, a fél a kijelölés iránti kérelmet bármelyik közigazgatási és munkaügyi bíróságnál előterjesztheti; egyébként a kijelölés iránt a perben eljáró bíróság hivatalból köteles előterjesztést tenni.
- (3) A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot
  - a) illetékességi összeütközés esetén a Fővárosi Törvényszék,
  - b) hatásköri összeütközés esetén a Kúriajelöli ki és utasítja az eljárás lefolytatására.
- (4) Ha a hatásköri összeütközés a közigazgatási ügyben eljáró bíróság és más bíróság között merül fel, a kijelölés tárgyában a Kúria öttagú tanácsban dönt. A tanács elnöke és két tagja közigazgatási bíró, további két tagja a vitával érintett szakágba tartozó bíró. A tanács összetételét és a helyettesítés rendjét az ügyelosztási rendben évente előre kell meghatározni.
- (5) A kijelölés tárgyában a bíróság a felek meghallgatása nélkül határozhat.

IV. FEJEZET
A FELEK ÉS AZ ÉRDEKELT

16. § *[Perképesség]*

- (1) A perben fél az lehet, akit a polgári jog vagy a közigazgatási jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek, továbbá az a közigazgatási szerv, amely önálló közigazgatási feladat- és hatáskörrel rendelkezik.
- (2) A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perben fél lehet a munkavállalói és a munkáltatói érdek-képviselői szervezet.
- (3) A perben személyesen vagy meghatalmazottja útján az járhat el, aki a polgári perrendtartás szabályai szerint perbeli cselekvőképességgel rendelkezik vagy a megelőző eljárásban személyesen eljárhatott.
- (4) A perképességre egyebekben, valamint a támogató, a tolmács és a fordító részvételére a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni.

17. § *[Felperes]*

A per megindítására jogosult

- a) az akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti,
- b) az ügyészség, illetve a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha a felhívásában megállapított határidő eredménytelenül telt el,
- c) az a közigazgatási szerv, amely a megelőző eljárásban hatóságként vagy szakhatóságként nem vett részt, ha hatáskörét a közigazgatási tevékenység érinti, továbbá amely a szerződésben részes fél (szerződő közigazgatási szerv),
- d) törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott ügyekben az a civil szervezet, amely a nyilvántartásba vett tevékenységét valamely alapvető jog védelme vagy valamilyen közérdek érvényre juttatása érdekében a közigazgatási tevékenység által érintett földrajzi területen legalább egy éve folytatja, ha a közigazgatási tevékenység nyilvántartásba vett tevékenységét érinti,
- e) törvényben meghatározott esetben az általa képviselt tagság, illetve csoport jogos érdekeinek közvetlen sérelme vagy veszélyeztetése esetén azon érdek-képviselői szervezet vagy köztestület is, amelynek nyilvántartott vagy alapító okiratában rögzített tevékenységét a közigazgatási tevékenység érinti.

18. § *[Alperes]*

- (1) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a pert az ellen a közigazgatási szerv ellen kell indítani, amely a jogvita tárgyát képező közigazgatási tevékenységet megvalósította. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén a közigazgatási cselekmény megvalósítója az utolsó fokon eljáró közigazgatási szerv.
- (2) Nem érinti a közigazgatási szerv alperesi minőségét, ha a hatásköre, amelynek alapján a közigazgatási tevékenységet megvalósította, anélkül szűnik meg, hogy azt jogszabály más közigazgatási szervre telepítené.
- (3) A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert a munkáltató szerv ellen kell megindítani.

19. § *[Pertársaság]*

- (1) Több felperes együtt is indíthat pert, ha a jogvita tárgya olyan közös jog vagy kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el, vagy a perben hozott döntés a pertársakra a perben való részvétel nélkül is kiterjedne.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti pertársaság esetében bármely pertárs perbeli cselekményei – az egyezség, az elismerés, a jogról való lemondás és a kereseti kérelemtől való elállás kivételével – arra a pertársra is kihatnak, aki valamely határidőt, határnapot vagy cselekményt elmulasztott, feltéve, hogy mulasztását utóbb nem pótolta. Ha a pertársak cselekményei vagy előadásai egymástól eltérnek, a bíróság azokat a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.
- (3) Több felperes akkor is indíthat együtt pert, ha az állított jogsérelmeket ugyanazon közigazgatási tevékenység okozta, vagy a vitatott – azonos természetű – közigazgatási tevékenységek azonos jogalapon és azonos vagy hasonló tényeken alapulnak.
- (4) Több alperes együtt is perelhető, ha a közigazgatási tevékenységet együtt valósították meg, így különösen, ha az egyik közigazgatási tevékenysége a másikkal a keresetlevélben vitatott közigazgatási tevékenységén alapul, vagy megvalósításukra ugyanabban a megelőző eljárásban került sor.
- (5) A (3) és (4) bekezdés szerinti pertársaság esetében a pertársak önállóan járnak el, egyik pertárs cselekménye vagy mulasztása sem szolgálhat a többi pertárs előnyére vagy hátrányára.

20. § *[Érdekelt]*

- (1) Akinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti vagy a perben hozandó ítélet közvetlenül érintheti, a mások között folyamatban lévő perbe érdekeltként beléphet. A perbe érdekeltként beléphet az is, aki a megelőző eljárásban ügyfélként vett részt.
- (2) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban az érdekeltet a féllel azonos eljárási jogok illetik meg és azonos kötelezettségek terhelik.
- (3) Az érdekelt a felek rendelkezési jogának sérelme nélkül jogosult perbeli cselekmény megtételére, amely akkor is hatályos, ha a felek cselekményeivel ellentétben áll. Az ellentétes cselekmény befolyását az ügy eldöntésére a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.
- (4) A perbelépés lehetőségéről az ismert érdekeltet a bíróság értesíti. Az értesítéssel egyidejűleg a bíróság közli a keresetlevelet, ha erre korábban nem került sor. A perbelépés lehetőségéről való értesítésnek hivatalból vagy valamely fél kérelmére az ítélet jogerőre emelkedéséig az eljárás bármely szakaszában helye van.
- (5) Ha a megelőző eljárás hatásterület megállapítása mellett folyt, a bíróság elrendelheti, hogy azon érdekeltekkel, akik a megelőző eljárásban nem vettek részt, a perbelépés lehetőségéről szóló értesítést a közigazgatási szerv honlapján, ennek hiányában a helyben szokásos módon történő közzétételével kell közölni. A bíróság a közzétételre a közigazgatási szervet kötelezi. A perbelépés lehetőségéről szóló értesítést a közigazgatási szerv általi közzétételét követő tizenötödik napon kell közölni tekinteni.
- (6) A bíróság kérelemre vagy hivatalból érdekeltként perbe állíthatja azt, akinek jogát vagy jogos érdekét a perben hozandó ítélet érinti, ha perben állása a jogvita rendezése érdekében a bíróság megítélése szerint szükséges.
- (7) A fél perbeállítását vagy a perbelépés lehetőségéről szóló értesítést a védirat közlésétől számított harminc napon belül kérheti. A perbeállítás iránti kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezésnek van helye.

21. § *[Az érdekelt perbelépése]*

- (1) A perbelépést írásban vagy a tárgyaláson szóban lehet bejelenteni. A perbelépés lehetőségéről értesített érdekelt a perbelépést az értesítés közlését követő tizenöt napon belül jelentheti be. A határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van helye igazolásnak.
- (2) A perbelépés bejelentésével egyidejűleg meg kell jelölni a perbelépést megalapozó jogot, jogos érdekét, továbbá azt, hogy melyik fél pernyertességét kívánja támogatni, illetve mindezek indokait.
- (3) A perbelépés bejelentéséről a bíróság a feleket haladéktalanul értesíti, és a perbelépés megengedése előtt a feleket szükség esetén meghallgatja.
- (4) Az érdekelt – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – perbeli cselekményt csak a perbelépést megengedő végzés jogerőre emelkedését követően végezhet. E rendelkezés nem akadályozza a perbelépéssel kapcsolatos eljárási cselekményekét. A perbelépés megengedését megelőzően tett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok a bíróság ellenkező döntése hiányában az érdekelttel szemben is hatályosak.
- (5) Ha a perbelépésnek nem lett volna helye, illetve az azt megalapozó jog vagy jogos érdek megszűnt, a bíróság az érdekeltet – a felek és az érdekelt meghallgatása után – a perből kizárja.
- (6) A perbelépést elutasító, valamint a perből kizáró végzés ellen fellebbezésnek van helye.
- (7) A közigazgatási cselekmény, illetve a perbelépés lehetőségéről való értesítés közlésének hiányában az érdekelt a perbelépést a perorvoslati kérelemben is bejelentheti, azzal, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala után előterjesztett perbelépési kérelemben elsőfokú tárgyalás tartását nem kérheti. A perorvoslati kérelemben bejelentett perbelépés megengedéséről a perorvoslati kérelem elbírálására jogosult bíróság dönt.

22. § *[Perbeli jogutódlás]*

- (1) Ha a per alapjául szolgáló jog, jogos érdek vagy kötelezettség tekintetében a fél vagy az érdekelt helyébe a keresetlevél benyújtását követően jogutód lép, a jogutód a perbe beléphet.
- (2) A felperes és az érdekelt jogutódlásának perbelépéséhez a jogelőd hozzájárulása szükséges. Nincs szükség hozzájárulásra, ha a perbelépés azért történik, mert a jogelőd meghalt vagy jogutódlással megszűnt, a jogutódlást azonban valószínűsíteni kell.
- (3) A fél jogutódlását a másik fél perbe vonhatja. A felperes jogutódlását csak akkor lehet perbe vonni, ha a jogutódlás a felperes halála, illetve jogutódlással történő megszűnése miatt következett be. Az érdekelt jogutódlását akkor lehet perbe vonni, ha a jogelődöt a bíróság állította perbe.
- (4) A jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép. A jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok a bíróság ellenkező döntése hiányában a jogutóddal szemben is hatályosak.
- (5) Ha a jogelődöt a perből nem bocsátják el, a jogutód a perben a jogelőd pertársaként vesz részt.

23. § *[Eljárás perbeli jogutódlás esetén]*

- (1) A jogutód perbelépését, illetve perbevonását írásban vagy a tárgyaláson szóban kell bejelenteni. A bejelentést közölni kell a felekkel. A perbelépés vagy perbevonás, illetve a jogelődnek a perből való elbocsátása tárgyában a bíróság határozathozatal előtt a feleket meghallgathatja.
- (2) A perbelépést vagy a perbevonást elutasító végzés ellen fellebbezésnek van helye.
- (3) A jogutód perbelépése, illetve perbevonása esetén – ha az nem a jogelőd halála vagy megszűnése miatt történt – a jogelődöt kérelmére a többi fél hozzájárulásával a bíróság a perből elbocsáthatja.

24. § *[Perbelépés a pertárs jogán]*

Az a perindításra jogosult, akivel a vitatott közigazgatási cselekményt nem közölték, és akit a perbelépés lehetőségéről sem értesítettek, a perbe az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a felperes pertársaként is beléphet.

25. § *[Az alperes perbeállítás]*

- (1) Ha a per nem a megfelelő közigazgatási szerv ellen indult meg, a bíróság a vitatott tevékenységet megvalósító közigazgatási szervet a keresetlevél közlésével perbe állítja, és a korábbi alperest a perből elbocsátja.
- (2) Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a pert további közigazgatási szerv ellen is meg kellett volna indítani, e közigazgatási szervet a keresetlevél közlésével perbe állítja.
- (3) Ha az alperes közigazgatási szerv megszűnik, vagy a hatáskört, amelyen a vitatott közigazgatási tevékenység alapul, időközben jogszabály más közigazgatási szervre telepíti, a bíróság – alperes tájékoztatása alapján vagy hivatalból – azt a közigazgatási szervet állítja alperesként perbe, amelyre jogszabály a perrel érintett hatáskört telepíti. Az alperes a megszűnéséről, valamint a perrel érintett hatáskörének más közigazgatási szervre telepítéséről – e közigazgatási szerv megjelölésével – köteles a bíróságot előzetesen tájékoztatni.
- (4) Ha a többfokú közigazgatási eljárásban utolsó fokon eljáró közigazgatási szerv úgy szűnik meg, hogy a perrel érintett hatásköre is megszűnik, a bíróság az elsőfokon eljáró szervet állítja alperesként perbe.
- (5) A perbe állított alperes a korábbi alperes helyébe lép. A perbeállítást megelőzően végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok a bíróság ellenkező döntése hiányában a perbe állított alperessel szemben is hatályosak.
- (6) Ha a korábbi alperest a perből nem bocsátják el, a perbe állított alperes a perben a korábbi alperes pertársaként vesz részt.
- (7) A perbe állított alperes kérésére a tárgyalást meg kell ismételni, kivéve, ha a korábbi alperessel irányítási vagy szakmai irányítási jogviszonyban áll.
- (8) Az alperest perbeállító vagy a perből elbocsátó végzés ellen a perbe állított, illetve a perből elbocsátott közigazgatási szerv nyolc napon belül fellebbezéssel élhet. A bíróság végzését módosíthatja vagy visszavonhatja.

V. FEJEZET
KÉPVISELET**26. §** *[Képviselő]*

- (1) A képviseletre a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) Ügyvédjelölt és jogi előadó a törvényszék és a Kúria előtt – az iratok megtekintése, azokról másolat kérése vagy készítése kivételével – nem járhat el.
- (3) A közigazgatási szerv vezetője, tisztségviselője vagy alkalmazottja a közigazgatási szerv szervezetét és működését meghatározó szabály szerinti képviseleti jogosultságát munkáltatói igazolványával is igazolhatja.
- (4) Az alperes közigazgatási szerv az ügyben eljáró elsőfokú közigazgatási szerv részére a perbeli képviseletre meghatalmazást adhat.
- (5) Saját tagjának közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perében meghatalmazottként eljárhat a munkavállalói érdekeképviseleti szervezet.

27. § *[Kötelező jogi képviselő]*

- (1) A törvényszék és a Kúria előtt, továbbá a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perben a jogi képviselő kötelező.
- (2) Kötelező jogi képviselő esetén eljárásra jogosult a közigazgatási szerv jogi szakvizsgálóval rendelkező tisztségviselője vagy alkalmazottja is.

- (3) A (2) bekezdés szerinti esetben a jogi szakvizsga megszerzését igazoló okiratot, az azzal egyenértékű okiratot vagy ezek hiteles másolatát azon eljárási szakaszban történő első jelentkezésekor kell a bíróságnak bemutatni vagy a beadványhoz csatolni, amelyben a jogi képviselőt a fél számára kötelező. Ha a jogi szakvizsga megszerzését igazoló okiratot, az azzal egyenértékű okiratot vagy ezek hiteles másolatát a bíróságnak bemutatják, ennek tényét elegendő a jegyzőkönyvben rögzíteni, azt az iratokhoz nem kell csatolni.
- (4) A kötelező jogi képviselőre egyebekben a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni.

VI. FEJEZET

EGYÉB ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

28. § *[Beadvány]*

- (1) A beadványt elektronikus úton, postai úton vagy közvetlenül a bíróságnál kell benyújtani. A postai úton benyújtott beadvány előterjesztési ideje a postára adás napja.
- (2) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a keresetlevélre, a védíratra, a keresetlevél és az ügy iratainak továbbítására, valamint a perorvoslati kérelemre a beadványok szabályait kell alkalmazni.
- (3) A beadványokra egyebekben a polgári perrendtartás általános szabályait kell megfelelően alkalmazni. A beadványok hiányosságai esetén – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – a polgári perrendtartás általános szabályai szerint van helye hiánypótlásnak.

29. § *[Elektronikus technológiák és eszközök alkalmazása]*

- (1) Az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- (2) Az elektronikus hírközlő hálózat igénybevételére a polgári perrendtartás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy ha az elektronikus hírközlő hálózat útján meghallgatásra kerülő személynek a személyazonossága igazolására alkalmas hatósági igazolványa vagy tartózkodásra jogosító okmánya nincs, a tárgyalás kitűzött helyszínén tartózkodó elnök és a személyes meghallgatást lefolytató bíró a meghallgatás kezdetén és a meghallgatás befejezésekor rögzíti az elektronikus hírközlő hálózat útján meghallgatásra kerülő személy személyazonosságának igazolása érdekében közölt nevét, születési helyét, születési idejét és anyja nevét. A személyazonosítás részeként a közölt adatokat a bíróság összeveti a megelőző eljárásban közölt adatokkal.

30. § *[Pénzbírság]*

- (1) A perben kiszabható pénzbírság összege egymillió forintig – természetes személlyel szemben ötszázezer forintig, kiskorúval szemben háromszázezer forintig – terjed. Ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése miatt a pénzbírság ismételten kiszabható. A pénzbírság közigazgatási szervvel szembeni ismételt kiszabása helyett a bíróság a közigazgatási szerv vezetőjét is pénzbírsággal sújthatja.
- (2) A pénzbírság összegének megállapításánál figyelembe kell venni a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit, a korábbi bírságolások számát és mértékét.
- (3) A pénzbírságot kiszabó végzés ellen fellebbezésnek van helye. A bíróság a végzést módosíthatja vagy visszavonhatja.
- (4) A kiszabott pénzbírságot szabadságvesztésre átváltoztatni nem lehet. A pénzbírság behajtására és felhasználására azokat a jogszabályokat kell alkalmazni, amelyek a bíróságok által büntetőügyben kiszabott pénzbüntetésekre irányadók.

31. § *[Egyesítés és elkülönítés]*

- (1) A bíróság az előtte vagy más azonos hatáskörű bíróság előtt folyamatban lévő, egymással szoros összefüggésben álló tárgyú pereket – a felek kérelmére vagy hivatalból – az együttes elbírálás érdekében egyesítheti. Ha az egyesítést több bíróság is elrendelte, a továbbiakban az a bíróság jár el, amely az egyesítésről korábban határozott.
- (2) A bíróság az egyesítésről szóló végzése megküldésével értesíti a másik bíróságot, amely az áttétel szabályait alkalmazva a peres iratokat megküldi az egyesítést elrendelő bíróságnak.
- (3) A bíróság elrendelheti, hogy az egy perben előterjesztett kereseti kérelmek, illetve a perben eldönthető egyes vitás kérdések egymástól elkülönítve kerüljenek elbírálásra.

32. § *[Az eljárás félbeszakadása és felfüggesztése]*

A félbeszakadásra és felfüggesztésre a polgári perrendtartás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

- a) a jogszabályon alapuló alperesi jogutódlás esetén az eljárás félbeszakadása nem következik be,
- b) a bíróság a félbeszakadás és a felfüggesztés tartama alatt is intézkedhet a félbeszakadással, illetve felfüggesztéssel nem érintett kereseti kérelem elkülönítéséről,
- c) a bíróság a félbeszakadás és a felfüggesztés tartama alatt is kezdeményezheti az Európai Unió Bírósága vagy az Alkotmánybíróság eljárását, illetve indítványozhatja a Kúriánál az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatát,
- d) a felfüggesztő végzés ellen a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek.

33. § *[Mintaper]*

- (1) Ha a bíróság előtt legalább tíz olyan eljárás indul, amelyek jogi és ténybeli alapja azonos, a bíróság – a felek nyilatkozattételi jogának biztosítása mellett – dönthet arról, hogy e perek egyikét mintaperben elbírálja és a többi eljárást az eljárást befejező határozata meghozataláig felfüggeszti.
- (2) A bíróság a felfüggesztett eljárásokat a mintaper eredménye szerint, tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha azt állapítja meg, hogy azok a mintapertől sem jogi, sem ténybeli szempontból nem különböznek. A mintaper bizonyítási eredményének felhasználása nem akadályozza további bizonyítás elrendelésének.
- (3) A bíróság – a felek nyilatkozattételi jogának biztosítása mellett – a mintaperben hozott ítélet jogerőre emelkedését követően indult, az (1) bekezdés szerinti jogvitát is e § szabályai szerint bírálhatja el.

34. § *[Az Európai Unió Bírósága vagy az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése]*

A bíróság hivatalból vagy kérelemre, a polgári perrendtartás szabályainak alkalmazásával kezdeményezheti

- a) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását,
- b) az Alkotmánybíróság jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását.

35. § *[Költségek]*

- (1) A költségekre a polgári perrendtartás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy
  - a) az érdekelt által támogatott fél pernyertessége esetén a pervesztes fél köteles megfizetni az érdekelt perköltségét,
  - b) az érdekelt által támogatott fél pervesztessége esetén az érdekelt a pernyertes fél perköltségének azt a részét köteles megfizetni, amely az ő perbeli részvétele folytán merült fel.
- (2) A perköltségre vonatkozó szabályok alkalmazásában az érdekeltre a félre, a perbeállított félre a perbevont félre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (3) A mintaperben a bíróság rendelkezhet úgy, hogy a bizonyítás körében felmerült perköltséget vagy annak egy részét az állam előlegezi, illetve viseli.
- (4) Közzszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perben az állam nevében foglalkoztatott személyt a polgári perrendtartás szabályai szerint illeti meg munkavállalói költségkedvezmény.

36. § *[A polgári perrendtartás egyéb általános szabályainak alkalmazása]*

- (1) A polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni
  - a) a nyelvhasználatra,
  - b) a bíróság általános intézkedési és tájékoztatási kötelezettségére,
  - c) a kézbesítésre,
  - d) az idézésre,
  - e) a határidőre,
  - f) az ítélezési szünetre,
  - g) a mulasztásra és annak igazolására,
  - h) az eljárás anyagának rögzítésére,
  - i) az iratok megtekintésére, a másolatkészítésre és az adatkezelésre,
  - j) az elveszett (megsemmisült) iratok pótlására,
  - k) a biztosítékadásra és
  - l) a jóhiszemű eljárás követelményének és az igazmondási kötelezettségnek a megsértésére.

- (2) Az eljárás szabálytalansága ellen vagy az eljárás elhúzódása miatt benyújtott kifogás elbírálására a polgári perrendtartás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy
  - a) a közigazgatási és munkaügyi bíróság mulasztásával szemben benyújtott kifogást a Fővárosi Törvényszék,
  - b) a törvényszék mulasztásával szemben benyújtott kifogást a Kúria,
  - c) a Kúria mulasztásával szemben benyújtott kifogást a Kúria erre kijelölt másik tanácsa bírálja el.
- (3) Ha e törvény jegyzőkönyv helyett feljegyzés készítését lehetővé teszi, a feljegyzés tartalmazza készítésének helyét és idejét, az eljárási cselekményben részt vevő személyek azonosításához szükséges adatokat, nyilatkozataik lényegét, illetve a ténymegállapításokat, továbbá készítőjének nevét és aláírását.

MÁSODIK RÉSZ AZ ELSŐFOKÚ ELJÁRÁS

VII. FEJEZET A KERESÉT

37. § [A keresetlevél]

- (1) A pert keresetlevéllel kell megindítani, amely tartalmazza
  - a) az eljáró bíróság megjelölését,
  - b) a felperes nevét, cégjegyzékszámát vagy más nyilvántartásba-vételi számát, lakcímét vagy székhelyét, adóazonosító számát és perbeli állását, továbbá képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét, illetve – ha ilyenrel rendelkezik – egyéb elérhetőségét,
  - c) az alperes nevét, székhelyét és perbeli állását, továbbá – ha ismert – képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét,
  - d) a vitatott közigazgatási tevékenység és az arról való tudomásszerzés módjának és idejének azonosítására alkalmas, illetve ahhoz szükséges adatot,
  - e) azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható,
  - f) a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával és
  - g) a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.
- (2) A keresetlevélhez csatolni kell azt az okiratot vagy annak másolatát,
  - a) amelyre a felperes bizonyítékként hivatkozik,
  - b) amely a képviselővel való eljárás esetén a képviseleti jogosultságot igazolja, illetve
  - c) amely a bíróság által hivatalból figyelembe veendő tény igazolásához szükséges.
- (3) Ha a felperes jogi képviselővel jár el, a keresetlevél tartalmazza a felperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, ügyvédi iroda esetén az ügyintéző nevét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok kézbesítésére kijelölt jogi képviselő megjelölését, telefonos, illetve elektronikus elérhetőségét.
- (4) A legalább öt személy által közösen benyújtott keresetlevélnek tartalmaznia kell a kérelmezők együttes képviseletét ellátó személy meghatalmazását.

38. § [A kereseti kérelem fajtái és a keresethalmazat]

- (1) A keresetben kérhető
  - a) a közigazgatási cselekmény hatályon kívül helyezése, megsemmisítése vagy megváltoztatása,
  - b) a közigazgatási cselekmény elmulasztásának megállapítása,
  - c) közigazgatási cselekmény megvalósításának megtiltása,
  - d) a közigazgatási jogviszonyból eredő kötelezettség teljesítésére kötelezés,
  - e) a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal vagy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatban okozott kár megtérítésére kötelezés,
  - f) a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítása.

- (2) Az (1) bekezdés f) pontjában meghatározott kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból az (1) bekezdés a)–e) pontjában meghatározott kereseti kérelemnek nincs helye. A bíróság e feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.
- (3) Több kereseti kérelem akkor terjeszthető együtt elő, ha ugyanabból vagy ténybeli és jogi alapon összefüggő jogviszonyból erednek.
- (4) Egymással eshetőleges vagy vagylagos viszonyban álló több kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha azok ugyanabból a jogviszonyból erednek, és ugyanazon alperessel vagy alperesekkel szemben terjesztik elő.
- (5) Ha az együtt előterjesztett kereseti kérelmekre nem ugyanazon közigazgatási ügyekben eljáró bíróságnak van hatásköre vagy illetékessége, a magasabb szintű bíróság, azonos szintű bíróságok esetén a valamely kereseti kérelemre kizárólagosan illetékes bíróság jár el.

39. § *[A keresetlevél benyújtása]*

- (1) A keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani. Ha a közigazgatási cselekményt nem kell közölni, a keresetlevelet – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a cselekményről való tudomásszerzéstől, de legkésőbb a cselekmény megvalósulásától számított egy éven belül kell benyújtani. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén a keresetlevelet az elsőfokon eljáró közigazgatási szervnél kell benyújtani.
- (2) A jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet jogszabályban meghatározott nyomtatványon is előterjesztheti.
- (3) A keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a jogi képviselő nélkül eljáró felperes – határidőn belül – tévesen a bírósághoz vagy a közigazgatási szerv jogorvoslati szervéhez (a továbbiakban: jogorvoslati szerv) nyújtotta be. Ebben az esetben a keresetlevelet haladéktalanul meg kell küldeni az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szervnek.
- (4) A keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőt az ítélezési szünet nem érinti.
- (5) A perfüggőség a keresetlevél benyújtásával áll be.
- (6) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs.
- (7) A keresetlevél benyújtásának a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatának hatályosulására halasztó hatálya van.

40. § *[A keresetlevél továbbítása]*

- (1) A keresetlevelet a benyújtásától számított tizenöt napon belül kell az ügy irataival együtt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz továbbítani. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetében az elsőfokon eljáró közigazgatási szerv a benyújtástól számított öt napon belül az ügy irataival együtt felterjeszti a másodfokon eljáró közigazgatási szervhez, amely azokat a benyújtástól számított huszonegy napon belül továbbítja a bírósághoz.
- (2) Ha a keresetlevél azonnali jogvédelem iránti kérelmet is tartalmaz, a keresetlevelet a benyújtásától számított öt, többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén – a benyújtásától számított három napon belüli felterjesztést követően – nyolc napon belül kell az ügy irataival együtt a bírósághoz továbbítani.
- (3) A közigazgatási szerv az ügy iratait továbbítás helyett a bíróság számára elektronikusan hozzáférhetővé teszi, ha az ehhez szükséges informatikai feltételek rendelkezésre állnak.
- (4) A közigazgatási szerv a hozzá elkésetten benyújtott keresetlevelet akkor is köteles a bírósághoz továbbítani, ha a fél igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- (5) Ha a felperes a keresetlevelet a bírósághoz arra való hivatkozással nyújtja be késedelmesen, hogy azt a közigazgatási szervhez e törvény rendelkezéseinek megfelelően benyújtotta, de a keresetlevél és az ügy iratai a továbbításra nyitva álló határidőkre figyelemmel a bírósághoz nem érkeztek meg, a bíróság a közigazgatási szervet a keresetlevél megküldésével egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel. A felperesnek ebben az esetben csatolnia kell a keresetlevél szabályszerű benyújtását igazoló okiratot vagy annak másolatát.
- (6) Ha a közigazgatási szerv a keresetlevél felterjesztésére, illetve továbbítására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget vagy az (5) bekezdés alapján nem tett nyilatkozatot, a bíróság – pénzbírság kiszabása mellett – kötelezi a közigazgatási szervet az ügy iratainak felterjesztésére, illetve továbbítására.
- (7) Ha a keresetlevél vagy az iratok törvény által védett adatot tartalmaznak, a védiratban erre utalni kell, és az iratokat ennek megfelelően kell továbbítani.

- (8) Az elsőfokon eljáró közigazgatási szerv az ismert érdekeltet a keresetlevél benyújtásáról annak megküldésével haladéktalanul értesíti. Ha a megelőző eljárás hatásterület megállapítása mellett folyt, a közigazgatási szerv a keresetlevél benyújtásáról honlapján – ennek hiányában a helyben szokásos módon – való közzétételével értesíti azt az érdekeltet, aki a megelőző eljárásban nem vett részt.

41. § *[A keresetlevél benyújtása a bíróságnál]*

- (1) Ha a keresetlevelet törvény rendelkezése alapján a bíróságnál kell benyújtani, a bíróság a keresetlevelet annak vizsgálatát követően haladéktalanul közli az elsőfokon eljáró közigazgatási szervvel. Az ügy iratait a 40. § (1) bekezdése szabályai szerint kell a bírósághoz továbbítani.
- (2) A keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a jogi képviselő nélkül eljáró felperes – határidőn belül – tévesen a közigazgatási szervnél vagy a jogorvoslati szervnél nyújtja be. A tévesen benyújtott keresetlevelet haladéktalanul meg kell küldeni a bíróságnak.
- (3) Közigazgatási szerződéssel kapcsolatos jogvitában a keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani.
- (4) A keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani, ha a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvita tárgya nem a Közzolgálati Döntőbizottság határozatának jogszerűsége.
- (5) Az ügyészség, illetve a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv a keresetlevelet a bíróságnál nyújtja be.

42. § *[Védirat]*

- (1) A védirat az alperesnek a keresetlevélben foglaltakra tett nyilatkozata, amely vagy a keresetlevél visszautasítására irányul, vagy érdemi védekezést tartalmaz. A védiratban elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait.
- (2) A védiratot az alperes a keresetlevélnek, illetve az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg terjeszti elő.
- (3) Ha a keresetlevél azonnali jogvédelem iránti kérelmet tartalmaz, a keresetlevélnek és az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg az alperes csak az azonnali jogvédelemre irányuló kérelemben foglaltakra köteles nyilatkozni. A védiratot ebben az esetben a 40. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül terjeszti elő.
- (4) Ha a keresetlevél nem felel meg a 37. §-ban meghatározott követelményeknek, vagy a keresetlevél visszautasításának van helye, az alperes a védiratban csak erre köteles kitérni.

43. § *[Keresetváltoztatás]*

- (1) A felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem zárja ki, hogy a fél a keresetét felemelje vagy leszállítsa, az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeléseknek, illetve járulékoknak a per folyamán esedékessé vált részleteire is kiterjessze vagy a kereseti kérelmek valamelyikétől elálljon.

44. § *[Elállás a keresettől]*

A felperes keresetétől az alperes hozzájárulása nélkül, a tárgyalás berekesztéséig elállhat. Az elállás a tárgyalást megelőzően írásban vagy a tárgyaláson szóban is bejelenthető. Ha a bíróság nem tart tárgyalást, elállni a bíróság ítéletének meghozataláig lehet.

VIII. FEJEZET

INTÉZKEDÉSEK A KERESETLEVÉL ALAPJÁN

45. § *[A keresetlevél vizsgálata]*

- (1) Az elnök a keresetlevelet haladéktalanul, de legkésőbb a bírósághoz érkezését követő nyolc napon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e helye
- hiánypótlásnak,
  - a keresetlevél áttételének,
  - a keresetlevél visszautasításának vagy
  - azonnali jogvédelem iránti kérelemről való döntésnek.
- (2) A bíróság a téves formában megvalósított közigazgatási tevékenységet a tartalmának megfelelő eljárási rendben bírálja el, amiről végzést hoz. A végzés ellen fellebbezésnek van helye.

46. § *[Hiánypótlás]*

- (1) Ha a keresetlevél nem felel meg a törvény által meghatározott alaki követelményeknek, vagy azt kötelező jogi képviselő esetén nem jogi képviselő útján nyújtották be, a bíróság a felperest a hiányok megjelölése mellett, rövid határidő tűzésével azok pótlására hívja fel.
- (2) A felhívásban a bíróság tájékoztatja a felperest a hiánypótlás módjáról, és figyelmezteti a hiánypótlás elmaradásának következményeire.
- (3) Ha a jogi képviselő nélkül eljáró felperes keresetlevele az alperes megjelölésére vonatkozóan hiányos, ellentmondásos vagy más okból kiegészítésre vagy kijavításra szorul, hiánypótlásnak csak akkor van helye, ha az alperes személye a vitatott közigazgatási cselekményből vagy az arra vonatkozó jogszabályokból nem állapítható meg.
- (4) Ha a keresetlevél nem tartalmazza a jogsérelem megjelölését, e hiány pótlása a keresetindítási határidőn belül lehetséges.
- (5) A bíróság a hiánypótlási felhívás mellett a jogi képviselőt pénzbírsággal sújthatja, ha
  - a) az általa szerkesztett keresetlevél nem felel meg a törvényben meghatározott alaki követelményeknek,
  - b) nem csatolta a meghatalmazását, vagy
  - c) az általa képviselt fél elmulasztotta az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítését.
- (6) Ha a felperes a keresetlevél hiányát a kitűzött határidő alatt pótolja, a keresetlevelet úgy kell tekinteni, mintha eredetileg is hiánytalanul adta volna be.

47. § *[Áttétel]*

- (1) Ha a keresetlevélből vagy mellékleteiből az tűnik ki, hogy az ügy más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, és ez a bíróság vagy hatóság az iratokból megállapítható, a bíróság a keresetlevelet ehhez a bírósághoz vagy hatósághoz átteszi. A bíróság az áttételről a keresetlevél bíróságra érkezésétől számított nyolc napon belül határoz.
- (2) Az áttételt elrendelő végzést a felekkel közölni kell.
- (3) Ha valamely bíróság hatáskörének vagy illetékességének hiányát valamely okból már jogerősen megállapította, az utóbb eljáró bíróság nem hozhat ezzel az okkal ellentétes olyan határozatot, amellyel a saját hatáskörét vagy illetékességét megtagadva az ügyet az előbb eljáró bírósághoz teszi át.
- (4) Az áttett keresetlevelet úgy kell tekinteni, mintha azt már eredetileg is annál a bíróságnál terjesztették volna elő, amelyhez áttették.
- (5) Az áttételt megelőzően teljesített perbeli cselekmények, illetve bírói rendelkezések hatálytalanok, kivéve, ha az áttétellel kapcsolatosak, vagy azokat – a felek kérelmére vagy egyetértésével – a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság hatályukban fenntartja.

48. § *[Visszautasítás]*

- (1) A bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha
  - a) a perre a magyar bíróság joghatósága kizárt,
  - b) a kereseti kérelem elbírálása más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, de az áttétel szabályai a szükséges adatok hiányában nem alkalmazhatóak,
  - c) a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja,
  - d) a felperes olyan közigazgatási tevékenység jogszerűségét vitatja, amelynek vizsgálatát törvény kizárja,
  - e) a felperes anélkül indít pert, hogy bármely fél a vitatott tevékenységgel szemben jogszabály által biztosított közigazgatási jogorvoslatot kimerítette volna, vagy a pert más közigazgatási eljárásnak kell megelőznie,
  - f) a felek között ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára – akár ugyanazon bíróság, akár más közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt – per már folyamatban van,
  - g) a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűsége nézve ugyanazon a jogalapon már jogerős ítéletet hoztak,
  - h) a félnek nincs perbeli jogképessége, vagy a fél törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött határidő alatt sem pótolták,
  - i) a felperes a keresetindítási határidőt elmulasztja, és igazolási kérelmet nem terjeszt elő, vagy azt a bíróság elutasítja,
  - j) a felperes a hiánypótlási felhívás teljesítésére rendelkezésre álló határidőben a keresetlevelet nem, vagy újból hiányosan nyújtotta be, és emiatt a keresetlevél nem bírálható el,

- k) a felperes keresetindítási határidőn belül nem jelölte meg a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet,
  - l) a beadványok elektronikus előterjesztésére köteles felperes vagy a jogi képviselő a keresetlevelet nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjeszti elő.
- (2) A bíróság az (1) bekezdés a)–j) pontjában foglaltakat az egész eljárás során hivatalból veszi figyelembe.
- (3) A bíróság a keresetlevelet visszautasító végzést a felperessel közli és intézkedéséről az alperest értesíti. A bíróság intézkedéséről annak jogerőre emelkedését követően tájékoztatja azokat, akiket a keresetlevél benyújtásáról a közigazgatási szerv értesített.
- (4) A keresetlevelet visszautasító végzés ellen fellebbezésnek van helye.

49. § *[A keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartása]*

- (1) A keresetlevél benyújtásának jogi hatályai fennmaradnak, ha a bíróság a jogi képviselő nélkül eljáró felperes keresetlevelét a 48. § (1) bekezdés k) vagy l) pontja alapján utasította vissza, és a felperes a visszautasító határozat jogerőre emelkedésétől számított nyolc nap alatt a keresetlevelet a bíróságnál az e törvényben foglaltaknak megfelelően – a már megfelelően becsatolt mellékletek kivételével – újra benyújtja.
- (2) A keresetlevél benyújtásának jogi hatályai fennmaradnak, ha a polgári bíróság a felperes közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörébe tartozó kereseti kérelmét tartalmazó keresetlevelét azért utasította vissza, mert
- a) az meg nem engedett keresethalmazatot tartalmazott, vagy
  - b) a keresetlevél áttételéhez szükséges adatok nem voltak megállapíthatóak,
- és a felperes a visszautasító határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet az e törvényben foglaltaknak megfelelően a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál benyújtja.
- (3) Az (1) és (2) bekezdésben megállapított határidő elmulasztása esetében igazolásnak nincs helye.

IX. FEJEZET

AZONNALI JOGVÉDELLEM

50. § *[Az azonnali jogvédelem iránti kérelem]*

- (1) Akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, a vitássá tett jogviszony ideiglenes rendezése, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet.
- (2) Azonnali jogvédelem keretében kérhető
- a) a halasztó hatály elrendelése,
  - b) a halasztó hatály feloldása,
  - c) ideiglenes intézkedés, illetve
  - d) előzetes bizonyítás elrendelése.
- (3) A kérelmet a bírósághoz kell benyújtani, ha azt nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be. A bíróság a kérelem benyújtásáról az alperest haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül értesíti.
- (4) A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.
- (5) A közigazgatási cselekmény végrehajtását érintő kérelem előterjesztéséről a végrehajtást foganatosító szervet az alperes haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül értesíti.
- (6) Nincs helye azonnali jogvédelemnek, ha a közigazgatási cselekmény
- a) jogerős bírósági határozat végrehajtását szolgálja,
  - b) a polgári védelmi szolgálat ellátásával vagy a honvédelmi kötelezettségek részét képező gazdasági és anyagi szolgáltatással kapcsolatos kötelezettséget állapít meg, vagy
  - c) a honvédelmi és katonai célú építmények, ingatlanok működési és védőterületeik kijelölésére vonatkozik.

51. § *[A bíróság eljárása és határozata]*

- (1) A bíróság tanácsa az azonnali jogvédelem iránti kérelemről a bírósághoz érkezésétől számított tizenöt napon belül dönt. Hiánypótlásnak nincs helye.

- (2) A bíróság felhívására a felek a kérelemre telefonon vagy írásbelinek nem minősülő elektronikus úton is nyilatkozhatnak, amelyről a bíróság feljegyzést készít. Szükség esetén a bíróság a felek meghallgatását is elrendelheti.
- (3) A bíróság az arányosság elve alapján, a közérdek és valamennyi fél szempontjából azt mérlegeli, hogy az azonnali jogvédelem elmaradása nem okoz-e súlyosabb hátrányt, mint amilyennel az azonnali jogvédelem biztosítása járna.
- (4) A bíróság a kérelem teljesítését biztosíték adásához kötheti.
- (5) Az azonnali jogvédelem tárgyában hozott végzés ellen a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek, amelyről a másodfokú bíróság nyolc napon belül dönt. A kérelem elutasítását követően ismételten, azonos ténybeli és jogi alapon benyújtott kérelmet megtagadó végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.
- (6) A bíróság tanácsa az azonnali jogvédelem tárgyában hozott végzését – a felek lehetőség szerinti meghallgatását követően – legkésőbb a végzés elleni fellebbezés felterjesztéséig módosíthatja vagy visszavonhatja.
- (7) Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés az eljárást befejező határozat jogerőre emelkedésével veszti hatályát, ha azt a bíróság tanácsa az eljárás során a felek kérelmére vagy hivatalból nem helyezte hatályon kívül. A bíróság ettől eltérő időpontot is megállapíthat, amely nem lehet későbbi, mint a perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja.
- (8) Ha a bíróság a határidőben előterjesztett keresetlevelet visszautasítja, az azonnali jogvédelmet biztosító végzés hatálya a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartásához előírt határidő lejártáig fennmarad.
- (9) A bíróság tanácsa az eljárás során több azonnali jogvédelmi eszközt is alkalmazhat. Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés indokolásában utalni kell a korábban elrendelt azonnali jogvédelmi eszközzel való kapcsolatra.

52. § *[A halasztó hatály elrendelése]*

- (1) Ha a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, a bíróság elrendelheti annak részleges vagy teljes halasztó hatályát. A halasztó hatály elrendelése esetén a közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható, és egyéb módon sem hatályosulhat.
- (2) A végrehajtás a kérelemnek a végrehajtást fogantató szerv tudomására jutásától annak elbírálásáig, de legkésőbb az elbírálásra nyitva álló határidő elteltéig nem fogantatószítható, kivéve, ha a közigazgatási szerv a cselekményét azonnal végrehajthatónak nyilvánította. A tudomásszerzésig fogantatószítható végrehajtási cselekmények a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában hatályban maradnak.

53. § *[A halasztó hatály feloldása]*

Ha a keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van, azt a bíróság részben vagy egészen feloldhatja. A halasztó hatály feloldása esetén a közigazgatási cselekmény végrehajtható, annak alapján jogosultság gyakorolható, és egyéb módon is hatályosulhat.

54. § *[Ideiglenes intézkedés]*

- (1) Ha a halasztó hatály elrendelése vagy feloldása az azonnali jogvédelem biztosítására nem alkalmas, a bíróság – a perben hozandó határozat, illetve törvény keretei között – bármely, a jogvédelem azonnali biztosításához szükséges intézkedést tehet.
- (2) Az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban bizonyításnak akkor van helye, ha a kérelem e nélkül nem bírálható el.
- (3) A teljesítési határidő – ha a bíróság másként nem rendelkezik – az ideiglenes intézkedés közlését követő napon kezdődik.

55. § *[Előzetes bizonyítás]*

- (1) A bíróság előzetes bizonyítást rendel el, ha valószínűsíthető, hogy
  - a) a bizonyítás a per folyamán vagy annak későbbi szakában már nem lenne sikeresen lefolytatható, illetve jelentős nehézséggel járna, vagy
  - b) a bizonyítás előzetes lefolytatása elősegíti a per észszerű időn belül történő befejezését.
- (2) A kérelemben meg kell jelölni a bizonyítani kívánt tényeket, az azokra vonatkozó bizonyítékokat és azokat a körülményeket, amelyek alapján előzetes bizonyításnak helye van.
- (3) Az előzetes bizonyításra a bizonyítás szabályait kell megfelelően alkalmazni. Az előzetes bizonyítás eredményét a perben bármelyik fél és érdekelt felhasználhatja.
- (4) Az előzetes bizonyítás költségeire a perköltségre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- (5) Az előzetes bizonyítás iránti kérelemnek helyt adó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

X. FEJEZET
PERELŐKÉSZÍTÉS

56. § *[Az előkészítő tanácsülés]*

- (1) Ha a 45. § (1) bekezdés a)–c) pontjában foglaltak megtételére nincs szükség, vagy a fél hiánypótlási kötelezettségének eleget tett, az elnök a keresetlevelet előkészítő tanácsülésre terjeszti elő.
- (2) A tanácsülést a keresetlevél bíróságra érkezéstől számított tizenöt napon belül kell megtartani. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tanácsülés megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.
- (3) Ha a keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani, az előkészítő tanácsülést a védirat bíróságra érkezését követő tizenöt napon belül kell megtartani.
- (4) A bíróság tanácsa az e törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén végzésben elrendelheti, hogy pert a tanács tagja mint egyesbíró folytassa le.
- (5) A tanácsülésről feljegyzést kell készíteni.

57. § *[Intézkedések a per előkészítése során]*

- (1) A bíróság a tárgyalás előkészítése, valamint az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása céljából minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben elbírálható legyen. Az intézkedésnek a tárgyalás kitűzése előtt, szükség esetén az eljárás során bármikor helye van.
- (2) Az (1) bekezdés alapján a bíróság
  - a) bizonyítást rendelhet el,
  - b) iratokat szerezhethet be más bíróságtól vagy hatóságtól,
  - c) elrendelheti a felek meghallgatását,
  - d) a felek között egyezség létrehozását kísérelheti meg,
  - e) észrevétel írásbeli kifejtésére hívhat fel.
- (3) Ha a bíróság észleli, hogy a keresetlevél vagy az ahhoz csatolt okirat minősített adatot tartalmaz, hivatalból megkeresi a minősítőt a megismerési engedély beszerzése céljából.
- (4) Ha a (2) és (3) bekezdésben foglalt intézkedések megtételével egyidejűleg a tárgyalási határnap kitűzésére nem kerül sor, a bíróság – az intézkedés megtételekor – a védiratot a felperesnek és az érdekeltnek kézbesíti.

58. § *[A tárgyalás kitűzése]*

- (1) A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül intézkedik a tárgyalási határnap kitűzéséről.
- (2) Az első tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő hatvan napon belül megtartható legyen. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tárgyalás megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.
- (3) A tárgyalást – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a bíróság hivatalos helyiségébe kell kitűzni. Fontos okból a tárgyalás más helyre is kitűzhető.
- (4) Az első tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a védirat felperessel történő közlése a tárgyalás napját legalább nyolc nappal megelőzze. A tárgyalási időközt a bíróság sürgős esetben lerövidítheti.

59. § *[Idézés a tárgyalásra]*

- (1) A bíróság a feleket a per tárgyalására idézi. Az első tárgyalásra szóló idézéshez csatolni kell azokat a beadványokat, amelyek közlésére korábban nem került sor. A beadványt nem kell közölni azzal, aki azt előterjesztette.
- (2) Az idézésben a felet
  - a) fel kell hívni arra, hogy az ügyre vonatkozó, birtokában lévő és korábban be nem csatolt okiratokat a tárgyalásra hozza magával,
  - b) tájékoztatni kell, hogy a tárgyaláson, ha nem személyesen jelenik meg, csak a polgári perrendtartásban meghatározott képviselő útján járhat el, és
  - c) figyelmeztetni kell a tárgyalás elmulasztásának jogkövetkezményeire.

- (3) A tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú felet a törvényes képviselője útján kell idézni, ha személyes jelenléte szükséges, azzal a felhívással, hogy a törvényes képviselő a kiskorú megjelenéséről gondoskodik. A tizennegyedik életévét betöltött kiskorú fél idézéséről a bíróság akkor is értesíti a törvényes képviselőt, ha a törvényes képviselőt szintén idézte a tárgyalásra.
- (4) A bíróság a felet a személyes megjelenés kötelezettségével is idézheti.

60. § *[Nyilatkozatok a tárgyalást megelőzően]*

- (1) Az idézésben a bíróság felhívja a felperest és az érdekeltet arra, hogy a védiratban foglaltakra a tárgyalást megelőzően írásban nyilatkozhat, valamint figyelmezteti a feleket arra, hogy a tárgyaláson csak szóban tehetnek nyilatkozatot.
- (2) A bíróság a nyilatkozat megtételére a tárgyalás napját megelőző – tizenöt napnál nem rövidebb – határidőt állapít meg. A bíróság a határidőt követően előterjesztett nyilatkozatot mellőzheti.

61. § *[Bizonyítás elrendelése]*

A bíróság az első tárgyalást megelőzően is elrendelhet bizonyítást, az első tárgyalásra tanút vagy szakértőt idézhet.

62. § *[Iratbeszerzés]*

- (1) Ha a keresetlevél vagy a védirat mellékletei nem tartalmazzák azokat az iratokat, amelyek nélkül a jogvita nem dönthető el, és azokat a fél nem tudja beszerezni, a bíróság hivatalból megkeresi az irat kiállítóját a szükséges iratok beszerzése végett.
- (2) Ha az iratok beszerzése hatvan napnál előreláthatóan hosszabb időt venne igénybe, a bíróság az eljárást az iratok bírósághoz történő beérkezéséig felfüggesztheti. A tárgyalást az iratok beérkezését követően haladéktalanul ki kell tűzni.
- (3) A bíróság az eljárás felfüggesztése előtt dönt az azonnali jogvédelem iránti kérelemről.

63. § *[Tárgyaláson kívüli meghallgatás]*

- (1) A bíróság meghallgatásra idézi azt a felet, akinek személyes meghallgatása törvény rendelkezése alapján szükséges. A meghallgatásról a bíróság a feleket értesíti, és a személyes meghallgatásról készült jegyzőkönyvet a tárgyaláson ismerteti.
- (2) A bíróság elrendelheti, hogy a fél meghallgatására elektronikus hírközlő hálózat útján kerüljön sor.
- (3) A fél a meghallgatáson képviselővel is eljárhat, nyilatkozatát azonban személyesen kell megtennie.

64. § *[Kísérlet egyezség létrehozására]*

A bíróság a felek között egyezség létrehozását a tárgyalás kitűzését megelőzően is megkísérelheti.

XI. FEJEZET

AZ EGYEZSÉG ÉS A KÖZVETÍTÉS

1. Egyezség

65. § *[Egyezség létrehozása]*

- (1) Ha a jogvita tárgya lehetővé teszi és jogszabály nem zárja ki, a bíróság a felek közt egyezség létrehozását kísérli meg, ha erre az ügy körülményei alapján észszerű időn belül esély mutatkozik.
- (2) A bíróság az egyezség létrejötte érdekében
  - a) tájékoztatja a feleket az egyezség előnyeiről és feltételeiről,
  - b) tájékoztatja a feleket a közvetítői eljárás lényegéről, igénybevételének lehetőségéről és feltételeiről,
  - c) az általa javasolt egyezséget a tárgyalás előkészítése során írásba foglalva vagy a tárgyaláson jegyzőkönyvbe foglalva a felek elé tárhatja, illetve
  - d) a feleket egyezségi kísérletre idézheti.

66. § *[Az egyezség tartalma]*

- (1) Az egyezségben a felek megállapodhatnak a közigazgatási jogvita vagy valamely vitás kérdés számukra megfelelő lezárásának módjában, ha az nem ütközik jogszabályba. Az egyezségben a felek a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelem orvoslásának módjában is megállapodhatnak.

- (2) Az egyezségben a felek és érdekelték a per tárgyát képező közigazgatási tevékenységgel összefüggő olyan – akár polgári jogi – kötelezettséget is vállalhatnak, amelyre a vitatott közigazgatási cselekmény nem terjedt ki, illetve amelyre az alperes hatáskörrel nem rendelkezik, továbbá a vitatott közigazgatási cselekmény végrehajtásának mellőzéséről is megállapodhatnak.
- (3) Az egyezség az érdekelt egyezség megkötésében való részvétele vagy az egyezség szövegének jóváhagyása hiányában nem érvényes, kivéve, ha az egyezség az érdekelt jogait vagy jogos érdekét a bíróság megítélése szerint nem érinti.
- (4) Ha az egyezség nem felel meg a jogszabályoknak, a bíróság a jóváhagyást megtagadja és az eljárást folytatja. Az egyezség jóváhagyását megtagadó végzés ellen fellebbezésnek van helye, amelynek az eljárás folytatására nincs halasztó hatálya.

67. § *[Az egyezséget jóváhagyó végzés]*

- (1) Ha az egyezség a jogszabályoknak megfelelő tartalommal létrejön, a bíróság azt végzésbe foglalva jóváhagyja. A bíróság az egyezséget jóváhagyó végzésben a vitatott közigazgatási cselekményt megsemmisíti, hatályon kívül helyezi vagy az egyezségben foglaltaknak megfelelően megváltoztatja.
- (2) A bíróság által jóváhagyott egyezségnek ugyanaz a hatálya, mint az ítéletnek.
- (3) Ha az egyezség a perköltség viselésére nem terjed ki, a felek költségeiket maguk viselik. Az állam által előlegezett költségek és a feljegyzett illetékek viseléséről a bíróság a pervesztesség egyezség szerinti arányainak figyelembevételével dönt.
- (4) Az egyezséget jóváhagyó végzéssel szemben fellebbezésnek van helye. Nem élhetnek fellebbezéssel azok a felek, aki között a jóváhagyott egyezség létrejött.

68. § *[Egyezség közigazgatási szerződés esetén]*

- (1) A felek a per során úgy is köthetnek egyezséget, hogy a közigazgatási szerződést a hatályon kívül helyezési ok megszüntetése érdekében módosítják.
- (2) A módosítást jóváhagyó végzés elleni fellebbezésnek a módosítás hatálybalépésére nincs halasztó hatálya.
- (3) A bíróság a közigazgatási szerződés módosításának hatályát, ha arról a felek az egyezségben nem rendelkeztek, a végzésben – a közigazgatási szerződés tárgyát képező közfeladat folyamatos és zavartalan ellátásához vagy a beruházás teljesítéséhez szükséges észszerű időtartamot figyelembe véve – határozza meg.

2. Bírósági közvetítés

69. § *[A közvetítés feltételei]*

- (1) Ha a felek és az érdekelték hozzájárulnak, a bíróság közvetítést rendel el. A közvetítés során a felek és érdekelték bírósági közreműködéssel folytatott egyeztetés útján kísérik meg a jogvita rendezését.
- (2) A bíróság az eljárást a közvetítés befejezéséig, de legfeljebb két hónapra felfüggeszti. A felfüggesztő végzés ellen fellebbezésnek csak olyan személy részéről van helye, aki a közvetítéshez nem járult hozzá.

70. § *[A közvetítés szabályai]*

- (1) A bírósági közvetítőre és tevékenységére a közvetítői tevékenységről szóló törvény rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell. A bírósági közvetítő az ügyet tárgyaló tanácsnak nem lehet tagja.
- (2) A közvetítés befejezéseként a bírósági közvetítő
  - a) a létrejött egyezséget írásba foglalja, és a perbíróságnak megküldi,
  - b) egyezségkötés hiányában vagy bármely fél kérelmére a perbíróságot a közvetítés eredménytelenségéről értesíti.
- (3) A perbíróság az egyezséget megvizsgálja, és – ha az megfelel a jogszabályoknak – ítélet hatályú végzésbe foglalja.
- (4) Ha a közvetítés a jogvita egészére vonatkozó egyezség nélkül fejeződik be, a perbíróság az eljárást az általános szabályok szerint folytatja.
- (5) A fél a közvetítés során tudomására jutott információt sem a perben, sem azon kívül nem használhatja fel.
- (6) Az egyezség eltérő rendelkezése hiányában a felek a közvetítéssel felmerült költségeket maguk viselik.

XII. FEJEZET A TÁRGYALÁS

71. § *[A tárgyalás vezetése]*

- (1) A tárgyalást az elnök vezeti.
- (2) Az elnök
  - a) ügyel a tárgyalás méltóságára és rendjére,
  - b) felhívja a figyelmet a tényelődások tisztázatlanságára, azok értelmezésére, kiegészítésére, és az ellentmondások feloldására,
  - c) ügyel arra, hogy a felek és az érdekeltek a tényállításaikat, nyilatkozataikat és bizonyítási indítványaikat időben terjesszék elő,
  - d) a jogvita ténybeli és jogi vonatkozásait a felekkel megtárgyalja,
  - e) tájékoztatja a feleket a köztudomásúként ismert, valamint a bíróság hivatalos tudomásának körébe tartozó, az ügy szempontjából lényeges tényekről,
  - f) meghatározza a bizonyítási cselekmények, valamint a felek meghallgatásának sorrendjét, továbbá elsőként tehet fel kérdést a tanúnak és a szakértőnek,
  - g) a tárgyalás során bármikor szót adhat az eljáró tanács tagjainak.
- (3) A tárgyalás nyilvánosságára, a felvételkészítésre és a pervezetésre a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

72. § *[A tárgyalás menete]*

- (1) A tárgyalás megnyitása után az elnök vagy az általa kijelölt bíró ismerteti a keresetlevelet, a védíratot, valamint a feleknek a tárgyalást megelőzően előterjesztett nyilatkozatait, továbbá a szükséges mértékben az ügy iratait.
- (2) Az ismertetés után a felek az elhangzottakra észrevételt tehetnek, további ismertetést kérhetnek, saját beadványaikat ismertethetik, kérelmeiket, nyilatkozataikat kiegészíthetik.
- (3) A felek a tárgyaláson szóban nyilatkozhatnak. A bíróság a szóbeli nyilatkozat előterjesztésére az ügy körülményei alapján észszerű időkeretet állapíthat meg.
- (4) Ha a jogvita tárgya és körülményei ezt lehetővé teszik, a felek nyilatkozatait követően a bíróság a felek között egyezség létrehozását kísérli meg, feltéve, hogy valamennyi fél és érdekelt jelen van vagy ahhoz előzetesen hozzájárult.
- (5) A tárgyalást a szabályszerűen idézett fél távollétében is meg lehet tartani, a mulasztás az ítélet meghozatalát és kihirdetését nem érinti.

73. § *[A tárgyalás elhalasztása]*

- (1) A tárgyalás elhalasztásának csak indokolt esetben, az ok megjelölésével van helye. A tárgyalás elhalasztása esetén a bíróság a megidézettek – ha erre mód van – előzetesen értesíti, és egyidejűleg intézkedik az új tárgyalási határnap kitűzéséről.
- (2) Ha a személyes meghallgatásra szabályszerűen idézett fél a tárgyaláson nem jelent meg vagy csak a képviselője van jelen, a tárgyalást ebből az okból csak akkor lehet elhalasztani, ha a személyes meghallgatás a per érdemi eldöntésének lényeges előfeltétele.
- (3) Ha a fél képviselője a tárgyaláson képviseleti jogosultságát igazolni nem tudja, a bíróság a tárgyalást ebből az okból csak akkor halaszthatja el, ha a per a rendelkezésre álló iratok alapján nem dönthető el. Ha a képviselőként megjelent személy a képviseleti jogosultságát nyolc napon belül nem igazolja, vagy a fél újabb képviselőt nem hatalmaz meg, és személyesen sem jár el, a megismételt tárgyaláson a bíróság – ha ennek feltételei fennállnak – ítéletet hoz.
- (4) Ha a szabályszerűen idézett fél mulasztása miatt a tárgyalást el kell halasztani, a megismételt tárgyalás költségét – pernyertességre vagy pervesztességre tekintet nélkül – a mulasztó fél viseli.
- (5) A felek indokolt közös kérelmére a bíróság egy alkalommal a tárgyalást legfeljebb hatvan napra elhalaszthatja, ha az megítélése szerint a jogvita észszerű időn belüli rendezését elősegíti.

74. § *[Változás a bírák személyében]*

Ha a folytatólagos tárgyaláson az eljáró tanács tagjainak személyében változás állt be, az elnök ismerteti a felek által előterjesztett kérelmeket, a korábbi tárgyalásokról készült jegyzőkönyveket és a per egyéb iratait. A felek az ismertetésre észrevételt tehetnek.

75. § *[Bizonyítás a tárgyaláson]*

- (1) Ha a bíróság a tárgyalás előkészítése során bizonyítást rendel el, az elnök gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak.
- (2) A felek a bizonyítás eredményére a tárgyaláson szóban észrevételeket tehetnek. Ha a tárgyalást további bizonyítás szükségessége miatt kell elhalasztani, a bíróság tizenöt napnál nem rövidebb határidőt állapíthat meg írásbeli nyilatkozat előterjesztésére.

76. § *[A tárgyalás berekesztése]*

- (1) Ha a per a határozathozatalra megérett, a bíróság figyelmezteti a feleket, hogy összefoglaló nyilatkozataik megtételét követően a tárgyalást berekeszti.
- (2) A bíróság a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyithatja, ha valamely kérdés további tárgyalása szükséges. Újból meg kell nyitni a tárgyalást, és új tárgyalási határnapot kell kitzúzni, ha a tárgyalás berekesztése és a határozathozatal között a bírák személyében változás állt be.

XIII. FEJEZET**TÁRGYALÁSON KÍVÜLI ELBÍRÁLÁS****77. §** *[A tárgyaláson kívüli elbírálás]*

- (1) Ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz.
- (2) Tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Tárgyalás tartása a perbelépési kérelemben, illetve a perbevonásától vagy a perbeállításától számított tizenöt napon belül is kérhető. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.
- (3) Ha az alperes a keresetet az első tárgyalást megelőzően teljes egészében alaposnak ismeri el, vagy a közigazgatási cselekmény olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni, a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálhatja el.
- (4) Nem lehet a pert tárgyaláson kívül elbírálni, ha – az okirati bizonyítást ide nem értve – bizonyítást kell lefolytatni. Ha a bizonyítás lefolytatásának szükségessége a tárgyaláson kívüli elbírálás során merül fel, a per elbírálására a bíróság tárgyalást tűz ki.
- (5) A per tárgyaláson kívül történő elbírálása esetén a bíróság a védirat közlésével egyidejűleg a felek számára beadványaik benyújtására – tizenöt napnál nem rövidebb – határidőt állapít meg. Az e beadványokra adandó válaszok és egyéb beadványok benyújtására a bíróság tizenöt napnál nem rövidebb határidőt állapíthat meg, azzal, hogy arra lehetőleg az első tárgyalás kitűzésére irányadó határidőn belül sor kerüljön.
- (6) Azok az eljárási cselekmények, amelyek legkésőbb az első tárgyaláson teljesíthetőek, a bíróság által az (5) bekezdés alapján meghatározott határidőn belül, ennek hiányában az ítélet meghozataláig teljesíthetőek.
- (7) A bíróság a feleket és az érdekeltet egyezségi kísérletre idézheti.

XIV. FEJEZET**BIZONYÍTÁS****78. §** *[A bizonyítás eljárási szabályai]*

- (1) A bizonyításra a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli.
- (3) Bizonyítási indítvány előterjesztésére, illetve bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátására legkésőbb az első tárgyaláson van lehetőség.
- (4) A megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.

- (5) A bíróság hivatalból bizonyítást rendelhet el
- az olyan tény, körülmény alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében, amelyeket hivatalból kell figyelembe vennie,
  - a kiskorú vagy fogyatékosági támogatásra jogosult személy érdekeit veszélyeztető jogsértésre való hivatkozás esetén, vagy
  - ha törvény így rendelkezik.
- (6) A bíróság a bizonyítás hivatalbóli elrendeléséről a feleket tájékoztatja, és felhívja őket észrevételeik, és az ezekre vonatkozó bizonyítékok – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékok – előterjesztésére.

79. § *[Bizonyítási kötelezettség]*

- (1) Ha a megelőző eljárás hivatalból indult, és a fél az abban megállapított tényállás megalapozatlanságát, hiányosságát vagy iratellenességét valószínűsíti, a bíróság a közigazgatási szervet a tényállás valóságának bizonyítására kötelezi.
- (2) Közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perben a közigazgatási szerv köteles bizonyítani
- az igény elbírálásához szükséges általános hatályú rendelkezések, utasítások és a jogvita eldöntéséhez szükséges, a közigazgatási szerv működési körében keletkezett iratok tartalmát,
  - az igényelt juttatással összefüggő, vitatott számítások helyességét, továbbá
  - bérvita esetén a juttatás megfizetését.

80. § *[A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazása]*

- (1) A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. A perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként elsősorban a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó.
- (2) Ha az (1) bekezdés szerinti szakértőt kell alkalmazni, a bíróság a szakértőt kirendeli és a megelőző eljárásban keletkezett írásbeli szakvéleményt azzal a féllel közli, akivel azt korábban nem közölte.
- (3) A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazását követően ugyanazon szakkérdés vonatkozásában magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye.
- (4) A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőre a polgári perrendtartás kirendelt szakértőre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

XV. FEJEZET

AZ ELJÁRÁS MEGSZÜNTETÉSE

81. § *[Megszüntetés]*

- (1) A bíróság az eljárást bármely szakaszában megszünteti, ha
- a 48. § (1) bekezdés a)–i) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának lett volna helye,
  - a felperes törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig sem pótolták,
  - a felperes keresetétől elállt,
  - a felperes halála vagy megszűnése esetén a bíróság a perbelépésre vagy perbevonásra irányuló kérelmet elutasítja,
  - a meghalt vagy megszűnt felperesnek nincs jogutódja, a jogutód nem lép perbe vagy őt nem vonják perbe,
  - a jogi képviselő közreműködésével eljárni köteles felperes a hiányzó vagy megszűnt jogi képviseletének pótlásáról felhívás ellenére a törvényben meghatározott vagy bíróság által megállapított határidő alatt nem gondoskodik,
  - a közigazgatási szerv vagy jogorvoslati szerve a jogsérelmet a kereseti kérelemnek eleget téve orvosolta,
  - a bíróság az alperes kérelmére a külföldi felperest a perrel felmerülő költségek fedezése végett biztosítékadásra kötelezte, de a felperes a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig biztosítékot nem adott.
- (2) Ha az eljárás során hatáskör vagy illetékesség hiánya miatt áttételnek van helye, a bíróság az eljárást megszünteti és az áttétel szabályainak alkalmazásával jár el.
- (3) Ha a bíróság az eljárást az (1) bekezdés b) pontja alapján szünteti meg, a perindítás jogi hatályai fennmaradnak, ha a felperes a megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül a keresetlevelet szabályszerűen újra benyújtja. E határidő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs.

- (4) Ha az eljárás megszüntetésének az (1) bekezdés c)–e) vagy g) pontja alapján lenne helye, és a bíróság hivatalbóli vizsgálatot vagy bizonyítást rendelt el, a bíróság az eljárás megszüntetése előtt az ügyészséget a keresetlevél és a védírat megküldésével perbelépésre hívhatja fel, egyidejűleg tájékoztatja a hivatalbóli vizsgálat elrendelésének körülményeiről. Ha az ügyészség a felhívásban meghatározott határidőn belül nem lép be a perbe, a bíróság az eljárást megszünteti. A perbelépésre megállapított határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.
- (5) Az eljárást megszüntető végzés ellen a (2) bekezdésben foglaltak kivételével fellebbezésnek van helye.

82. § *[Megszüntetés a felperes mulasztása miatt]*

A bíróság megszüntetheti az eljárást, ha a felperes a kérelmére kitűzött tárgyalást elmulasztja, vagy a megadott elérhetőségein nem tartható a felperessel kapcsolat, és az alperes az eljárás folytatását nem kéri.

83. § *[A jogsérelem orvoslása közigazgatási eljárásban]*

- (1) Ha a keresetlevélben állított jogsérelem orvoslása érdekében az arra jogosult közigazgatási szerv eljárást indít, erről haladéktalanul értesíti a bíróságot. A bíróság eljárását a közigazgatási eljárás befejezéséig felfüggeszti.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti közigazgatási eljárás megindításának ténye legkésőbb az első tárgyaláson, hivatalbóli vizsgálat vagy bizonyítás elrendelése esetén az elrendelés közlésétől számított tizenöt napon belül jelenthető be.
- (3) A közigazgatási szerv a jogsérelem orvoslása érdekében tett cselekményről haladéktalanul értesíti a bíróságot. Az értesítéshez csatolni kell a döntés másolatát vagy a cselekményt egyéb módon alátámasztó iratot.
- (4) Ha a közigazgatási szerv a jogsérelem orvoslása érdekében indított eljárást harminc napon belül nem fejezi be, erről és a megtett eljárási cselekményekről tájékoztatja a bíróságot. A tájékoztatás tartalma alapján vagy annak elmaradása esetén a bíróság az eljárást folytathatja. Ha a közigazgatási szerv a felfüggesztő végzés közlésétől számított harminc napon belül nem ad tájékoztatást, a bíróság az eljárást folytatja. A tájékoztatás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.
- (5) A bíróság a közigazgatási szervnek a jogsérelem orvoslására tett cselekményére tekintettel nyilatkozattételre hívja fel a felperest. Ha a felperes nyilatkozata szerint a cselekmény a kereseti kérelemnek nem tesz eleget, a felperes a keresetét a jogsérelem orvoslása érdekében tett cselekményre is kiterjesztheti.
- (6) Ha a felperes a bíróság által meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, és a jogsérelem orvoslása érdekében tett cselekmény a kereseti kérelemnek eleget tett, a bíróság az eljárást megszünteti, és az alperest a felperes, valamint a felperest támogató érdekelt perköltségének megfizetésére kötelezi. Az eljárás részben való megszüntetése folytán a közigazgatási szervet terhelő költségek megfizetéséről a bíróság az eljárást befejező határozatában dönt.
- (7) Ha a közigazgatási szerv a jogsérelmet a védírat felterjesztésére nyitva álló határidőn belül orvosolja, a védíratban erre utalni, és a jogsérelem orvoslása érdekében tett döntés másolatát, vagy a cselekményt egyéb módon alátámasztó iratot a védíratához csatolni kell.

HARMADIK RÉSZ HATÁROZATOK

XVI. FEJEZET A BÍRÓSÁG HATÁROZATAI

84. § *[A határozatok fajtái]*

- (1) A bíróság a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel dönt.
- (2) A határozatokra a polgári perrendtartás szabályait az e részben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.

85. § *[A bíróság döntési jogkörének korlátai]*

- (1) A bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.
- (2) A bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.

- (3) A bíróság hivatalból veszi figyelembe
  - a) a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni,
  - b) a közigazgatási cselekménynek az ügyben nem alkalmazandó jogszabályi rendelkezésre alapítását,
  - c) a törvényben meghatározott egyéb tényt vagy körülményt.
- (4) A bíróság a hivatalbóli vizsgálat elrendeléséről a feleket tájékoztatja, egyúttal felhívja a feleket, hogy észrevételeiket és az azokra vonatkozó bizonyítékokat – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékokat – terjesszék elő.
- (5) Mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e.
- (6) A bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás – a (7) bekezdésben foglalt kivétellel – nem köti.
- (7) Ha jogerősen elbírált bűncselekmény következményeiről közigazgatási perben kell határozni, a bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt a terhére rótt bűncselekményt nem követte el.

86. § *[Ítélet]*

- (1) Az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni.
- (2) A bíróság egyes kereseti kérelmekről vagy a kereseti kérelemnek önállóan elbírálható egyes részeitől részítélettel is határozhat, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség.
- (3) A bíróság a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűségéről közbenő ítélettel előzetesen dönthet, vagy a perben érvényesített jog fennállását előzetesen megállapíthatja, ha a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűsége vagy a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felet megillető követelés vagy őt terhelő fizetési kötelezettség összege tekintetében a vita elkülöníthető.
- (4) A bíróság a közigazgatási szervnek határozott, a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedő iránymutatást ad az ítéletben elrendelt új eljárás (a továbbiakban: megismételt eljárás) lefolytatására vagy cselekmény megvalósítására vonatkozóan.
- (5) A bíróság a kihirdetett ítélet rendelkező részét a kihirdetést követő munkanaptól a bíróság kezelőirodáján a felek számára elérhetővé teszi.

87. § *[Egyszerűsített ítélet]*

- (1) Ha a perben a közigazgatási cselekményben megállapított tényállást nem vitatták, és a bíróság hivatalbóli vizsgálatot vagy bizonyítást sem rendelt el, az ítélet indoklásából mellőzhető a tényállás ismertetése.
- (2) Az egyszerűsített ítéletben az indoklás elemeinek mellőzését lehetővé tevő körülményekre és az egyszerűsített ítélet meghozatalának jogalapjára kifejezetten hivatkozni kell. Az iratok között az egyszerűsített ítélettel együtt kell kezelni azt a közigazgatási cselekményt, amelynek tényállását a bíróság ítélezésének alapjául fogadta el.

88. § *[A kereset elutasítása]*

- (1) A bíróság a keresetet elutasítja, ha
  - a) a kereset alaptalan,
  - b) a felperes jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelme nem állapítható meg,
  - c) olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt.
- (2) Ha a bíróság a keresetet az (1) bekezdés c) pontja alapján utasította el, a költségek viseléséről ennek figyelembevételével dönt.

89. § *[A keresetnek helyt adó ítélet]*

- (1) Ha a bíróság a jogsértést – a kereset alapján vagy hivatalból – megállapítja,
  - a) a közigazgatási cselekményt megváltoztatja, megsemmisíti vagy hatályon kívül helyezi,
  - b) szükség esetén a közigazgatási cselekmény megsemmisítése vagy hatályon kívül helyezése mellett a közigazgatási szervet új eljárásra kötelezi,
  - c) a közigazgatási szervet marasztalja.

- (2) A bíróság az (1) bekezdésben foglalt egyes jogkövetkezményeket együttesen is alkalmazhatja. Törvény más jogkövetkezmény alkalmazását is előírhatja.
- (3) A jogsértés megállapítása esetén a bíróság hivatalból kötelezi a közigazgatási szervet a tevékenység jogsértő következményének elhárítására.

90. § *[Mégváltoztatás]*

- (1) A bíróság a jogsértő közigazgatási cselekményt megváltoztatja, ha az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldönthető.
- (2) Ha az ügy természete azt megengedi, a bíróság a közigazgatási cselekményt akkor is megváltoztatja, ha a megismételt eljárásban a közigazgatási szerv a bíróság jogerős ítéletével ellentétes cselekményt tett.
- (3) Nincs helye megváltoztatásnak
  - a) a 4. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott közigazgatási cselekmény esetén,
  - b) méltányossági jogkörben hozott közigazgatási cselekmény esetén,
  - c) mérlegelési jogkör gyakorlásán alapuló, a költségvetést érintő kifizetésre vonatkozó közigazgatási cselekmény esetén, vagy
  - d) ha azt törvény kizárja.

91. § *[Fizetési kötelezettség összegének megváltoztatása]*

- (1) Megváltoztatásnak úgy is helye van, hogy a bíróság a fizetési kötelezettség megváltoztatott összegének megállapítása nélkül, annak kiszámítására az ítéletben pontos iránymutatást ad.
- (2) A közigazgatási szerv a bíróság ítéletének közlését követően haladéktalanul, de legkésőbb tizenöt napon belül kiszámítja a fizetési kötelezettség pontos összegét, és arról tájékoztatja a bíróságot, a felperest és az érdekeltet. A felperes és az érdekelt nyolc napon belül vitathatja a számítás helyességét, annak megalapozottsága esetén a bíróság a kötelezettség ismételt kiszámítását rendelheti el.
- (3) A fizetési kötelezettség összege a bíróság általi jóváhagyással az ítélet részévé válik. A perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő a jóváhagyó végzés közlését követő napon kezdődik. A közigazgatási szerv számítása ellen egyébként jogorvoslatnak nincs helye.

92. § *[Megsemmisítés vagy hatályon kívül helyezés]*

- (1) A bíróság a közigazgatási cselekményt – a közlésére visszamenőleges hatállyal – megsemmisíti, ha
  - a) a közigazgatási cselekmény semmis vagy jogszabályban meghatározott okból érvénytelen, vagy olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni,
  - b) a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható, vagy
  - c) a közigazgatási szerv cselekményét kizárólag az ügyben nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésre alapította.
- (2) Ha a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy az ítélettel érintett személyek különösen fontos érdeke indokolja, a bíróság a közigazgatási cselekményt a hatályvesztés időpontjának pontos megjelölésével helyezi hatályon kívül. Ahol e törvény megsemmisítést említ, azon hatályon kívül helyezést is érteni kell.

93. § *[Megállapítás]*

A bíróság ítéletében a jogsértés tényét állapítja meg, ha megváltoztatás, megsemmisítés vagy marasztalás nem lehetséges, és a megállapításhoz a felperesnek vagy az érdekeltnek fontos érdeke fűződik, vagy a jogsérelem így elhárítható.

94. § *[Ítélet közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perben]*

- (1) Ha a közigazgatási szerződésre vonatkozó jogszabályok jogkövetkezményt nem állapítanak meg, a bíróság a jogsértés megállapítása esetén, az érdekelt felek jogos érdekeire, valamint a közfeladat ellátásának biztonságához és folyamatosságához fűződő közérdekre figyelemmel
  - a) a jogellenes közigazgatási szerződést vagy annak valamely kikötését hatályon kívül helyezi vagy megváltoztatja,

- b) a közigazgatási szerződést semmisségi ok fennállása miatt megsemmisíti, ha a szerződő közigazgatási szerv a közigazgatási szerződés megkötésére nem rendelkezett hatáskörrel, vagy a közigazgatási szerződést képviseleti joggal nem rendelkező személy írta alá,
  - c) a közigazgatási szerződés jogszerűségének helyreállítására, a közigazgatási szerződés teljesítésére kötelez, vagy
  - d) a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal összefüggésben okozott kár megtérítésére kötelez.
- (2) A bíróság a hatályon kívül helyezéssel érintett, azzal szorosan összefüggő szerződéses rendelkezést is hatályon kívül helyezhet.
- (3) A bíróság a közigazgatási szerződés vagy annak valamely kikötése megváltoztatásának hatályát a közigazgatási szerződés tárgyát képező közfeladat folyamatos és zavartalan ellátásához vagy a beruházás teljesítéséhez szükséges észszerű időtartamot figyelembe véve határozza meg.
- (4) A bíróság ítéletének hatálya kiterjed a szerződő közigazgatási szerv által a megtámadott szerződéssel azonos tárgyú közigazgatási szerződés megkötésére irányuló, párhuzamosan zajlott szerződéskötési eljárásokra. A bíróság ítéletében jogellenessé nyilvánított szerződési kikötés nem alkalmazható, a megkötött közigazgatási szerződést a felek kötelesek a bíróság ítéletének megfelelően módosítani. Ennek hiányában bármely fél, illetve érdekelt a mulasztás tudomására jutásától számított harminc napon belül, de legkésőbb a bíróság ítéletének jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül a bíróság előtt pert indíthat.
- (5) Ha a bíróság a megkötött közigazgatási szerződés jogellenességét megállapítja, azonban a közigazgatási szerződés teljesítéséhez kiemelkedően fontos közérdek fűződik, a közigazgatási szerződést megkötésének időpontjára visszamenőleges hatállyal jogszerűvé nyilváníthatja. Semmisségi ok fennállása esetén a közigazgatási szerződés nem nyilvánítható jogszerűvé.
- (6) Nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek a közigazgatási szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek, így különösen a késedelmes teljesítésből, az új szerződéskötési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából származó költség vagy a jogellenességből következő fizetési kötelezettség. A szerződés jogszerűségéhez fűződő további gazdasági érdekek akkor tekinthetők kiemelkedően fontos közérdeknek, ha a közigazgatási szerződés jogellenességének megállapítása súlyosan aránytalan következményekkel járna.
- (7) Nincs helye megsemmisítésnek, ha a közigazgatási szerződés megkötésére hatáskörrel rendelkező szerv, illetve a képviseleti joggal rendelkező személy a közigazgatási szerződést azonos tartalommal utólag jóváhagyja.

95. § *[Ítélet a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatával szemben indított perben]*

- (1) A bíróság ítéletével a jogvitát érdemben eldönti, a Kormánytisztviselői Döntőbizottságot – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – új eljárásra nem kötelezheti.
- (2) A bíróság a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatát
- a) megsemmisíti és a Kormánytisztviselői Döntőbizottságot új eljárásra kötelezi, ha az eljáró tanács nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy a határozat meghozatalában kizárt személy vett részt,
  - b) a jogsértéssel érintett részében megsemmisíti, és szükség esetén a Kormánytisztviselői Döntőbizottságot új eljárásra kötelezi, ha az a hatáskörét túllépte, illetve hatáskörének hiányát jogsértően állapította meg.
- (3) A bíróság a jogerős ítéletet megküldi a Kormánytisztviselői Döntőbizottságnak.

XVII. FEJEZET

A HATÁROZATOK JOGHATÁSAI ÉS TELJESÍTÉSE

96. § *[Anyagi jogerőhatás]*

A közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára a felek vagy az érdekeltek új keresetet indíthassanak vagy azt egyébként vitássá tehessek.

97. § *[A határozatok teljesítése]*

- (1) A bíróság határozatát teljesítési határidő hiányában a jogerőre emelkedését követő napon kell teljesíteni, és a jogerőre emelkedésétől kezdve végrehajtható.
- (2) A bíróság határozatában teljesítési határidőt állapíthat meg, ebben az esetben a határozat a teljesítési határidő leteltétől kezdve végrehajtható. A határozatban foglaltak teljesítésére nyitva álló határidő a határozat jogerőre emelkedését követő napon kezdődik.

- (3) A közigazgatási szervnek a jogerős határozatban megállapított, ennek hiányában a jogszabályban meghatározott határidőn belül kell a megismételt eljárást lefolytatnia vagy a közigazgatási cselekményt megvalósítania.
- (4) A bíróság határozatának rendelkező része és indokolása a megismételt eljárásban és a cselekménynek a bíróság határozatával elrendelt megvalósítása során köti az eljáró közigazgatási szerveket.

98. § *[Előzetes végrehajthatóság]*

- (1) Az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított határozat a jogerőre emelkedést megelőzően végrehajtható.
- (2) A bíróság hivatalból előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítja a határozatot, ha azt törvény elrendeli. A bíróság kérelemre az azonnali jogvédelem szabályainak megfelelő alkalmazásával nyilvánítja előzetesen végrehajthatóvá határozatát.
- (3) Az ítélet előzetes végrehajtásának elrendeléséről az ítéletben kell rendelkezni.
- (4) Az előzetes végrehajtás elrendelése biztosíték adásához köthető. A biztosítékot a határozat jogerőre emelkedésekor vagy az előzetes végrehajtás megszüntetésekor vissza kell téríteni.
- (5) Az előzetes végrehajtást elrendelő határozat ellen nyolc napon belül fellebbezésnek van helye.
- (6) Nem rendelhető el olyan határozat előzetes végrehajtása, amelyet nem jogerősen már hatályon kívül helyezett vagy megváltoztatott az arra jogosult bíróság.
- (7) Ha a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi vagy megváltoztatja azt a határozatot, amelynek előzetes végrehajtását elrendelték, az előzetes végrehajtással kialakult helyzet rendezéséről is határoz.

NEGYEDIK RÉSZ
PERORVOSLATOK ÉS AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ ESETÉN KÖVETENDŐ ELJÁRÁS

XVIII. FEJEZET
FELLEBBEZÉS

3. Fellebbezés ítélet ellen

99. § *[A fellebbezés alapja és az eljárás szabályai]*

- (1) Ha törvény lehetővé teszi, az elsőfokú ítélet ellen jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezéssel élhet a fél, az érdekelt, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz.
- (2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a törvényszék elsőfokú ítélete ellen fellebbezésnek van helye.
- (3) A másodfokú eljárásra az elsőfokú eljárásra és a határozatokra vonatkozó szabályokat az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.

100. § *[A fellebbezés tartalma]*

- (1) A fellebbezést – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az ítélet közlésétől számított tizenöt napon belül az elsőfokú bíróságnál kell benyújtani.
- (2) A fellebbezés a beadványokra vonatkozó általános szabályokon túlmenően tartalmazza
  - a) a fellebbezéssel támadott ítélet számát,
  - b) a fellebbezést megalapozó jogszabálysértést, a jogszabályhely pontos megjelölésével és
  - c) a másodfokú bíróság döntésére vonatkozó határozott kérelmet.
- (3) A fellebbezésben új tény vagy bizonyíték előadására akkor van lehetőség, ha az az elsőfokú ítélet meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, és elbírálása esetén reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna.
- (4) A fellebbezésben új tény vagy bizonyíték akkor is előadható, illetve az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás akkor is indítványozható, ha az az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul.
- (5) A fellebbezést a fellebbezési határidő leteltét követően nem lehet megváltoztatni. A fellebbezés mindaddig visszavonható, amíg a másodfokú bíróság a határozatát meg nem hozta, illetve – tárgyalás tartása esetén – a határozathozatal céljából vissza nem vonult. Az ezzel kapcsolatban felmerült költségek viseléséről a másodfokú bíróság határoz.
- (6) Törvény eltérő rendelkezése hiányában a fellebbezésnek az ítélet hatályosulására halasztó hatálya van. A fellebbezéssel egyidejűleg azonnali jogvédelem iránti kérelem is előterjeszhető.

101. § *[Ugró fellebbezés]*

- (1) Ha a határozatot elsőfokon a közigazgatási és munkaügyi bíróság hozta, a felek a határozat elleni fellebbezéshez mellékelt közös kérelemben indítványozhatják, hogy az anyagi jogszabály megsértésére alapított fellebbezést közvetlenül a Kúria bírálja el.
- (2) Az ugró fellebbezést a Kúria akkor fogadja be, ha a fellebbezés olyan anyagi jogsértésen alapul, amely a joggyakorlat egységének biztosítása szempontjából alapvető jelentőségű.
- (3) Az ugró fellebbezés befogadásáról a Kúria tanácsban, harminc napon belül dönt.
- (4) Ha a Kúria az ugró fellebbezést nem fogadja be, azt a másodfokú bíróságnak küldi meg elbírálásra.

102. § *[Az elsőfokú bíróság intézkedései a fellebbezés alapján]*

Az elsőfokon eljáró bíróság a fellebbezést visszautasítja, ha

- a) azt nem az arra jogosult nyújtotta be,
- b) az olyan határozat ellen irányul, amely ellen a fellebbezést törvény kizárja,
- c) a fellebbezés elkésett, és az erre jogosult igazolási kérelmet nem terjesztett elő,
- d) a beadványok elektronikus előterjesztésére köteles fellebbezésre jogosult a fellebbezést nem elektronikus úton, nem a kötelezően használandó elektronikus úrlapon vagy elektronikus elérhetősége megjelölése nélkül terjeszti elő.

103. § *[A fellebbezés felterjesztése]*

- (1) Ha a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő lejárt, vagy a fellebbezést valamennyi arra jogosult benyújtotta, az elsőfokú bíróság azt az ügy irataival együtt nyolc napon belül felterjeszti a másodfokú bírósághoz.
- (2) Ha azonnali jogvédelem iránti kérelmet terjesztettek elő, a fellebbezést a beérkezését követő három napon belül fel kell terjeszteni.
- (3) Ha a fellebbezés mellett a fél vagy az érdekelt a határozathozatalt megelőző tárgyalás vagy határidő elmulasztása miatt igazolással is él, a fellebbezést csak az igazolási kérelem elutasítása esetén kell a másodfokú bírósághoz felterjeszteni.

104. § *[A másodfokú bíróság intézkedései a fellebbezés alapján]*

- (1) A másodfokú bíróság a fellebbezés vizsgálata során a keresetlevél vizsgálatának szabályai szerint jár el. Ha a fellebbezés nem felel meg a 100. § (2) bekezdésében foglaltaknak vagy más okból kiegészítésre, kijavításra szorul, az elnök intézkedik a hiányok pótlása iránt. A 100. § (2) bekezdés b) pontja tekintetében hiánypótlásnak nincs helye.
- (2) Ha a fellebbezésben tartalmilag helyesen történik hivatkozás a jogszabálysértés tényére, de a megsértett jogszabályhely megjelölése téves, ezen okból a fellebbezés nem utasítható vissza.

105. § *[Fellebbezési ellenkérelem és csatlakozó fellebbezés]*

- (1) A fellebbezést előterjesztő fél ellenfele és az érdekelt a fellebbezés közlésétől számított nyolc napon belül fellebbezési ellenkérelmet vagy csatlakozó fellebbezést terjeszthet elő.
- (2) A fellebbezés visszautasítása vagy visszavonása esetén a fellebbezéssel szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelem, illetve csatlakozó fellebbezési kérelem hatálytalanná válik, kivéve a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezési kérelmet.
- (3) A csatlakozó fellebbezési kérelemre a fellebbezésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

106. § *[Az eljárás felfüggesztése]*

Ha az elsőfokú bíróság előtt az ítélet kijavítása, illetve kiegészítése iránt előterjesztett kérelem vagy igazolási kérelem folytán eljárás van folyamatban, a másodfokú bíróság az eljárást a kijavítás, a kiegészítés vagy az igazolás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedéséig felfüggesztheti.

107. § *[Tárgyalás]*

- (1) Tárgyalás tartását a fél a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben kérheti. A határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.
- (2) Ha az ügy körülményei ezt nem zárják ki, a tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy a tárgyalás a fellebbezés felterjesztését követő három hónapon belül megtartható legyen.

- (3) Az idézésben figyelmeztetni kell az idézetteket, hogy távolmaradásuk a fellebbezés elintézését nem gátolja. A fellebbezési tárgyalásra szabályszerűen idézett mulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Ha a bíróság a meg nem jelentek valamelyikének meghallgatását szükségesnek tartja, a tárgyalást egy alkalommal, új tárgyalási hatánap kitűzésével elhalaszthatja.
- (4) A fellebbezési tárgyalás megnyitása után az elnök vagy az általa kijelölt bíró ismerteti az elsőfokú bíróság ítéletében, ezt követően a fellebbezésben, a fellebbezési ellenkérelemben, illetve a csatlakozó fellebbezési kérelemben foglaltakat. A bíróság tagja és a fél az iratokból további ismertetést kérhet.
- (5) A másodfokú eljárásban az olyan végzést, amellyel szemben az elsőfokú eljárás szabályai szerint fellebbezésnek lenne helye, továbbá a fellebbezést visszautasító végzést a Kúria tanácsban, indokolással ellátva hozza meg.
- (6) Ha a másodfokú eljárásban a jóhiszemű eljárás követelményének megsértése miatt pénzbírság kiszabásának lenne helye, a másodfokú bíróság pénzbírság kiszabása helyett a jóhiszemű eljárás követelményét sértő cselekményt figyelmen kívül hagyhatja.

108. § *[A másodfokú vizsgálat korlátai]*

- (1) A másodfokú bíróság az ítéletet – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – csak a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül.
- (2) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével együtt a perben meghozott egyéb határozatokat is felülbírálja, kivéve azokat, amelyek ellen külön fellebbezésnek van helye.

109. § *[Döntés az ügy érdemében]*

- (1) Ha a fellebbezéssel támadott ítélet a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabályszegés történt, amely az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki, a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletet helyben hagyja.
- (2) Jogszabálysértés esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét egészében vagy részben – az ítélet egyes rendelkezéseinek helyben hagyása vagy hatályon kívül helyezése mellett – megváltoztatja.

110. § *[Hatályon kívül helyezés]*

- (1) A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezési kérelem, illetve a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül – végzéssel hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha
  - a) az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva,
  - b) az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben kizáró ok állt fenn, vagy
  - c) az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan.
- (2) A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet végzéssel hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megszegése a per érdemi eldöntésére a másodfokú eljárásban nem orvosolható módon kihatással volt.
- (3) Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan iránymutatást ad, amely az elsőfokú bíróságot köti. Ebben az esetben csak a másodfokú eljárásban felmerült költség összegét állapítja meg, annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.
- (4) Ha a másodfokú bíróság az eljárást megszünteti, az elsőfokú bíróság ítéletét teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetési ok fennáll, hatályon kívül helyezi.
- (5) A másodfokú bíróság az egyezséget jóváhagyó végzésében a megtámadott ítéletnek azt a részét, amelyre az egyezés vonatkozik, hatályon kívül helyezi.

111. § *[A másodfokú bíróság határozataira vonatkozó egyéb rendelkezések]*

- (1) A másodfokú eljárást befejező határozatban az elsőfokú bíróságot és a fellebbezéssel támadott határozat ügyszámát is fel kell tüntetni.
- (2) Ha az elsőfokú ítélet megfelel a jogszabályoknak, a bíróság egyszerűsített ítéletet hoz, amelynek indokolásában – az alkalmazott jogszabályok feltüntetése mellett – csak erre a körülményre kell utalni.
- (3) A másodfokú eljárás befejezése után a bíróság az iratokat harminc napon belül megküldi az elsőfokú bíróságnak, amely az iratok hozzá érkezését követő nyolc napon belül közli a felekkel a másodfokú eljárást befejező határozatot.
- (4) Új eljárásra utasítás esetén, ha a bíróság tárgyalást tart, a tárgyalás megnyitását követően a bíróság ismerteti a másodfokú bíróság határozatát.

4. Fellebbezés végzés ellen

112. § *[Fellebbezés a bíróság végzése ellen]*

- (1) A bíróság végzése ellen – az e törvényben meghatározott esetben – fellebbezéssel élhet a fél, az érdekelt, továbbá az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó része ellen.
- (2) Fellebbezéssel támadható meg a másodfokú eljárásban hozott olyan elsőfokú végzés, amellyel szemben az elsőfokú eljárás szabályai szerint fellebbezésnek lenne helye. A Kúria végzése ellen nincs helye fellebbezésnek.
- (3) A végzés elleni fellebbezésre az ítélet elleni fellebbezés szabályait az ezen alcímben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

113. § *[Az elsőfokú bíróság intézkedései]*

- (1) Ha az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzéshez nincs kötve, a fellebbezésnek maga is eleget tehet. Ebben az esetben a fellebbezést nem kell felterjeszteni.
- (2) Ha a fellebbezés nem felel meg e törvény rendelkezéseinek, vagy más okból kiegészítésre vagy kijavításra szorul, az elsőfokon eljáró bíróság intézkedik a hiányok pótlása iránt.
- (3) A fellebbezésről az elsőfokú bíróság annak megküldésével értesíti az ellenfelet és az érdekeltet, azzal a figyelmeztetéssel, hogy a fellebbezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül az elsőfokú bíróságnál észrevételt terjeszthet elő. A határidő indokolt esetben lerövidíthető.
- (4) Csatlakozó fellebbezésnek nincs helye.
- (5) Az elsőfokú bíróság legkésőbb az észrevételekre nyitva álló határidő letelte után az iratokat – a benyújtott észrevételekkel együtt – felterjeszti a másodfokú bírósághoz.

114. § *[A fellebbezés elbírálása]*

- (1) A fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el, szükség esetén a feleket meghallgathatja. Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a másodfokú bíróság a felterjesztéstől számított harminc napon belül határoz.
- (2) A másodfokú bíróság a jogszabálysértő végzést
  - a) megváltoztatja, vagy
  - b) hatályon kívül helyezi, ha a végzésben foglalt eljárási cselekményt mellőzni kell.
- (3) Ha a megváltoztatáshoz szükséges adatok nem állnak rendelkezésre, a másodfokú bíróság a végzést hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új végzés hozatalára utasítja.
- (4) Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság eljárást megszüntető végzéséről állapítja meg, hogy jogszabálysértő, azt hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.
- (5) Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú végzést annak indokai alapján hagyja helyben, az indokolásában kizárólag erre a körülményre kell utalni.

XIX. FEJEZET

RENDKÍVÜLI PERORVOSLATOK

5. Felülvizsgálat

115. § *[A felülvizsgálat alapja és eljárási szabályai]*

- (1) A jogerős ítélet, továbbá a keresetlevelet visszautasító vagy az eljárást megszüntető jogerős végzés ellen jogszabálysértésre hivatkozással felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő a fél, az érdekelt, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.
- (2) A felülvizsgálatra a fellebbezésre vonatkozó szabályokat az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.

116. § *[A felülvizsgálatból kizárt határozatok]*

Nincs helye felülvizsgálatnak

- a) az elsőfokon jogerőre emelkedett határozat ellen, kivéve, ha a fellebbezést törvény kizárja,
- b) ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta,

- c) a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre, a perköltségre, a teljesítési határidőre vagy a részletfizetésre vonatkozó rendelkezései ellen,
- d) a Kúria határozata ellen,
- e) ha azt törvény különösen indokolt esetben kizárja.

117. § *[Felülvizsgálati kérelem]*

- (1) A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell jogi képviselő útján benyújtani. A határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van helye igazolásnak.
- (2) A felülvizsgálati kérelem visszautasításáról a Kúria tanácsban, indokolt végzésben határoz.
- (3) A felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni új jogalapra és olyan új tényre, körülményre, amely nem volt sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárás tárgya.

118. § *[Döntés a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságáról]*

- (1) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata
  - a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
  - b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
  - c) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy
  - d) a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.
- (2) A felülvizsgálati kérelem befogadásáról vagy a befogadás megtagadásáról a Kúria háromtagú tanácsban, tárgyaláson kívül, a felterjesztéstől számított harminc napon belül határoz. A felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzést indokolni kell.
- (3) A befogadhatóság tárgyában hozott végzést a Kúria közli a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel.
- (4) A felülvizsgálati kérelem befogadásáról szóló végzést – a felülvizsgálati kérelem egyidejű megküldésével – közölni kell a kérelmet előterjesztő fél ellenfelével és az érdekelttel, akik annak közlésétől számított nyolc napon belül, abban a körben, amelyre nézve a kérelmet befogadták, felülvizsgálati ellenkérelmet vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjeszthetnek elő.

119. § *[A felülvizsgálati kérelem hatálya]*

- (1) A felülvizsgálati kérelem benyújtásának a felülvizsgáltni kért bírósági határozat és az annak alapjául szolgáló közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.
- (2) A felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg azonnali jogvédelem iránti kérelem is előterjeszthető. Ha a felülvizsgálati kérelem azonnali jogvédelem iránti kérelmet tartalmaz, az elsőfokú bíróság haladéktalanul intézkedik az iratok Kúriára történő felterjesztéséről.

120. § *[Eljárási cselekmények]*

- (1) Ha a jogerős ítélet vagy a jogerős ítélet alapját képező jogszabály ellen alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, a Kúria a felülvizsgálati eljárásról értesíti az Alkotmánybíróságot.
- (2) A legfőbb ügyész törvény alapján megküldött szakmai véleményét a Kúria közli a felekkel és az érdekeltekkel, akik arra a kitűzött határidőn belül észrevételt tehetnek.
- (3) Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása során az ügyet érintő jogegységi eljárás indul, az eljárást a Kúria a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggesztheti. A felfüggesztés tárgyában hozott végzést a Kúria módosíthatja.
- (4) Közbenső ítélet elleni felülvizsgálati kérelem befogadása esetén a Kúria a peres eljárás folytatását hivatalból felfüggesztheti. A felfüggesztés tárgyában hozott végzést a Kúria módosíthatja.
- (5) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

121. § *[Felülvizsgálati határozat]*

- (1) Ha a felülvizgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és szükség esetén az ügyben eljáró elsőfokú vagy másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

- (2) Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amely az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki, a Kúria a megtámadott ítéletet hatályában fenntartja.
- (3) Ha a legfőbb ügyész a perben szakmai véleményét kifejtette, a Kúria a felülvizsgálati határozatot megküldi a legfőbb ügyésznek.
- (4) Felülvizsgálati eljárásban egyszerűsített ítélet nem hozható.

6. Perújítás

122. § [A perújítási eljárás szabályai]

- (1) A jogerős ítélet és az eljárást befejező érdemi határozat ellen a polgári perrendtartás szabályai szerint van helye perújításnak.
- (2) A bíróság a perújítási kérelmet visszautasítja, ha a perújítást törvény kizárja.
- (3) Közzolgálati jogviszonnal kapcsolatos határozat ellen, a határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon túl benyújtott perújítási kérelemben nem követelhető a jogviszony helyreállítása és az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő továbbfoglalkoztatás. A perújítási kérelem benyújtását megelőző hat hónapon túli időre munkabér-követelés nem támasztható.
- (4) Ha a közigazgatási szervet új eljárásra utasító jogerős bírósági ítélet ellen a fél perújítási kérelmet terjesztett elő, a perújítási eljárás megindításáról az elsőfokú bíróság értesíti az új eljárásra kötelezett közigazgatási szervet, amely a megismételt eljárást a bíróság ilyen irányú kezdeményezése esetén felfüggeszti, egyébként felfüggesztheti.

XX. FEJEZET

AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ ESETÉN KÖVETENDŐ ELJÁRÁS

123. § [Az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárás szabályai]

- (1) Az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárásra a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) Ha az Alkotmánybíróság a bíróság határozatát megsemmisítette, a Kúria – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – az első vagy másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra utasítja vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendeli el. A Kúria az új eljárásra utasítást mellőzi, ha a jogsérelem utólagos orvoslására nincs lehetőség.
- (3) Ha az Alkotmánybíróság a bírósági határozattal együtt az azzal elbírált közigazgatási cselekményt is megsemmisítette, a Kúria az Alkotmánybíróság határozatának egyidejű megküldése mellett a megsemmisített döntést hozó közigazgatási szervet értesíti a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és erről a panasz indítványozóját is tájékoztatja.

ÖTÖDIK RÉSZ

KÜLÖNÖS KÖZIGAZGATÁSI PEREK ÉS EGYÉB KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOK

XXI. FEJEZET

EGYSZERŰSÍTETT PER

124. § [Az egyszerűsített per alapja és eljárási szabályai]

- (1) Egyszerűsített perben e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) A bíróság törvény eltérő rendelkezésének hiányában egyszerűsített perben jár el
  - a) a hatósági igazolvánnyal, a hatósági bizonyítvánnyal, valamint – az ingatlannyilvántartás kivételével – a hatósági nyilvántartás vezetésével kapcsolatos perben,
  - b) a kizárólag a hatósági eljárás egyéb résztvevőjének keresete alapján indult perben,
  - c) hatósági végzéssel kapcsolatos perben,
  - d) a feloszlítás kivételével a gyülekezési joggal kapcsolatos perben.

- (3) A bíróság egyszerűsített perben bírálhatja el a pert, ha a felperes ezt a keresetlevélben kéri és az alperes a védíratban nem ellenzi. Az ügy egyszerűsített perben való elbírálásáról a bíróság ebben az esetben végzést hoz.
- (4) A bíróság az eljárás során bármikor elrendeli per általános szabályok szerinti folytatását, ha az a tisztességes eljárás követelményeinek biztosítása érdekében szükséges, vagy az egyszerűsített perre a közigazgatási tevékenység téves minősítése miatt került sor.
- (5) Egyszerűsített perben a bíróság a tárgyaláson kívüli elbírálás szabályai szerint jár el.

125. § *[Intézkedések az egyszerűsített perben]*

Ha ez az eljárás koncentrált befejezését és a költségtakarékosságot elősegíti, a bíróság

- a) mellőzi az előkészítő tanácsülés tartását,
- b) a perbeli cselekményekről jegyzőkönyv helyett feljegyzést készít, valamint mellőzheti a jegyzőkönyv vagy feljegyzés kiegészítésére tett kérelemmel kapcsolatban a nyilatkozattételre való felhívást,
- c) eljárási cselekményekre – a fellebbezés kivételével – törvényben foglaltaktól eltérő határidőket állapíthat meg,
- d) a szóbeli nyilatkozat helyett a hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton megtett nyilatkozatot is elfogadhatja.

126. § *[Határozatok]*

- (1) Egyszerűsített perben a bíróság akkor is egyszerűsített ítéletet hozhat, ha a vitatott közigazgatási cselekmény vagy az elsőfokú közigazgatási cselekmény teljeskörűen és világosan tartalmazza a tényállást.
- (2) Az egyszerűsített perben hozott végzésekkel szemben a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek.
- (3) Az egyszerűsített perben hozott ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.

XXII. FEJEZET

MULASZTÁSI PER

127. § *[A mulasztási per alapja és eljárási szabályai]*

A közigazgatási szerv közigazgatási cselekmény megvalósítására vonatkozó, jogszabályban rögzített kötelezettségének elmulasztása (a továbbiakban: mulasztás) miatti perben e törvénynek az egyszerűsített perre vonatkozó szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

128. § *[Perindítás]*

- (1) A mulasztási per megindítására jogosult
  - a) az ügyfél, illetve az, akinek jogát a mulasztás közvetlenül érinti,
  - b) az ügyészség, illetve a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha a felhívásában megállapított határidő eredménytelenül telt el.
- (2) A keresetlevelet a mulasztás orvoslását szolgáló közigazgatási eljárás eredménytelenségéről való tudomásszerzéstől vagy a jogorvoslati szerv mulasztása esetén az intézkedésére nyitva álló határidő elteltétől számított kilencven napon belül, de legkésőbb a közigazgatási cselekmény megvalósítására irányadó határidő leteltétől számított egy éven belül kell a bíróságnál benyújtani. Jogorvoslati szerv hiányában a keresetlevelet a közigazgatási cselekmény megvalósítására nyitva álló határidő leteltétől számított egy éven belül kell a bíróságnál benyújtani.
- (3) A keresetlevél az általános követelményeken túlmenően tartalmazza
  - a) annak megjelölését, hogy a felperes mikor, milyen ügyben fordult a közigazgatási szervhez,
  - b) a mulasztó közigazgatási szerv azon eljárási cselekményeinek megjelölését, amelyekre a felperes tudomása szerint sor került,
  - c) a közigazgatási szerv eljárási, határozathozatali vagy feladatellátási kötelezettségét megalapozó jogszabályok és körülmények megjelölését,
  - d) a mulasztás megállapíthatóságának okait, és
  - e) a mulasztás orvoslását szolgáló eljárás kezdeményezésére való utalást és a mulasztás orvoslását szolgáló eljárás azon eljárási cselekményének megjelölését, amely a kérelmező tudomására jutott.
- (4) Nincs helye a keresetlevél visszautasításának, ha a jogorvoslati szerv a mulasztás orvoslására jogszabályban meghatározott eljárási kötelezettségének nem tett eleget.

129. § *[Mulasztási ítélet]*

- (1) A bíróság mulasztást állapít meg, ha a közigazgatási szerv a közigazgatási cselekmény megvalósítására vonatkozó, jogszabályban meghatározott kötelezettségének az irányadó elintézési határidőn belül nem tett eleget.
- (2) A bíróság akkor is megállapítja a mulasztást, ha a közigazgatási szerv cselekményét közérdeken alapuló kényszerítő indok szükségessé teszi, vagy a pert a törvényességi felügyeleti szerv indította.
- (3) Ha a bíróság a mulasztást megállapítja, a mulasztó szerv köteles az elmulasztott cselekményt az irányadó jogszabályi határidőn belül, ennek hiányában harminc napon belül megvalósítani.
- (4) A mulasztási perben hozott ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

XXIII. FEJEZET**MARASZTALÁSI PER****7. A marasztalási perek közös szabályai****130. §** *[A marasztalási per alapja]*

- (1) Ha a keresetlevél a 38. § (1) bekezdés c)–e) pontjában meghatározott kereseti kérelmet (a továbbiakban együtt: marasztalási kereseti kérelem) tartalmaz, e törvény szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) A Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatát támadó kereseti kérelem alapján indult eljárásban e törvény elsőfokú eljárásra vonatkozó szabályait törvényben és az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A pert az ellenérdekű féllel szemben kell megindítani.
- (3) A (2) bekezdés szerinti keresetlevelet a Kormánytisztviselői Döntőbizottsághoz kell benyújtani. A Döntőbizottság a keresetlevelet az ügy irataival együtt tizenöt napon belül továbbítja a bírósághoz. A bíróság a keresetlevelet annak vizsgálatát követően haladéktalanul közli az alperessel.

131. § *[A marasztalási per eljárási szabályai]*

- (1) A védíratot a keresetlevél benyújtásától, illetve az alperessel való közlésétől számított harminc napon belül kell előterjeszteni.
- (2) Szünetelésnek a polgári perrendtartás szabályai szerint van helye, ha a felek azt közösen kérik. Az eljárás a kérelem bírósághoz érkezésétől kezdve szünetel.
- (3) A pertárgy értékére a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni.
- (4) A felperes a keresetét a tárgyalás berekesztéséig változtathatja meg, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített igény ugyanabból a jogviszonyból ered.
- (5) A marasztalási kereseti kérelemhez kapcsolódó bizonyítási indítvány előterjesztésére, illetve bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátására a bíróság által megállapított határidőn belül, ennek hiányában a tárgyalás berekesztéséig van lehetőség.
- (6) A Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatát támadó kereseti kérelem alapján indult perben a fél nem hivatkozhat olyan tényre, körülményre, bizonyítékra, amely a Kormánytisztviselői Döntőbizottság eljárásnak nem képezte tárgyát, kivéve akkor, ha azt a Kormánytisztviselői Döntőbizottság hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.

132. § *[Viszontkereset és beszámítás]*

- (1) Az alperes legkésőbb az első tárgyaláson viszontkeresetet indíthat, ha az így érvényesíteni kívánt jog a felperes keresetével azonos vagy azzal összefüggő jogviszonyból származik, vagy a viszontkereset tárgyául szolgáló követelés a felperes kereseti követelésével szemben beszámításra alkalmas.
- (2) A felperes ellenkérelemben kérheti a viszontkereset elutasítását, vagy érdemi védekezést terjeszthet elő. Az ellenkérelem előterjesztésére a bíróság legalább tizenöt napos határidőt állapíthat meg.
- (3) A bíróság végzéssel visszautasíthatja a viszontkeresetet, ha nyilvánvaló, hogy a fél azt a jóhiszemű eljárás követelményének megsértésével terjesztette elő.
- (4) Beszámítási kérelmet az első tárgyalás után csak akkor lehet előterjeszteni, ha:
  - a) a beszámítani kért követelést az ellenfél elismeri,
  - b) a beszámítandó követelés fennállta közokirattal vagy teljes bizonyítóerejű magánokirattal bizonyítható,

- c) a beszámítani kért követelés ezen időpontot követően járt le, vagy
  - d) a fél valószínűsíti, hogy a követelés fennállásáról vagy lejártáról ezen időpont után szerzett tudomást.
- (5) A másodfokú eljárásban beszámítási kérelmet csak akkor lehet előterjeszteni, ha azt az ellenfél elismeri, vagy ha a beszámítani kért követelés az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően járt le.
- (6) Keresetváltoztatás folytán az alperes viszontkereset indítására legkésőbb a megváltozott kereseti kérelem közlését követő tizenöt napon belül jogosult. Kivételesen indokolt esetben a bíróság a viszontkereset írásbeli előterjesztésére legfeljebb harmincnapos határidőt állapíthat meg.
- (7) Ha az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, a felperes keresetétől az alperes hozzájárulásával állhat el.

133. § *[Marasztalási ítélet]*

- (1) Ha a bíróság a marasztalási kereseti kérelemnek helyt ad, ítéletében a közigazgatási szervet a jogszabályi keretek között marasztalja.
- (2) A bíróság a határozatában megállapított összeg megfizetésére azt a költségvetési szervet kötelezi, amelynek önálló feladat- és hatáskörrel felruházott szerve, szervezeti egysége, tisztségviselője vagy közege az alperes.
- (3) A marasztalási ítélet anyagi jogerejére és az utóperre a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- (4) A marasztalási ítélet ellen fellebbezésnek van helye.
- (5) Előzetesen végrehajtandó
- a) az alperes által elismert követelésben marasztaló ítélet,
  - b) a közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban vállalt kötelezettségen alapuló pénzbeli marasztalást tartalmazó ítélet, ha az annak alapjául szolgáló összes körülményt ilyen okirattal bizonyították.

8. Nem közigazgatási szerv ellen indított per további különös szabályai

134. § *[Perindítás]*

- (1) A közigazgatási szerv az e fejezetben szabályozott perben érvényesítheti közigazgatási szerződéssel vagy közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos igényét.
- (2) A pert az ellen a természetes vagy közigazgatási szervnek nem minősülő jogi személy ellen kell megindítani, akivel szemben a közigazgatási szerv igényt érvényesít.
- (3) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a keresetlevelet a perben érvényesített igényt megalapozó tényről, körülményről való tudomásszerzés időpontjától számított kilencven napon belül kell a bíróságnál benyújtani.
- (4) Ha törvény az igény érvényesítésével kapcsolatban megelőző eljárás lefolytatását írja elő, a keresetlevelet az eljárást befejező döntés felperessel való közlésétől számított harminc napon belül a bíróságnál kell benyújtani.
- (5) A per az azonos felek között az általános szabályok szerint folyamatban lévő perhez egyesíthető, ha tárgyak egymással összefügg.
- (6) A keresetlevelet a bíróság közli az alperessel, egyidejűleg figyelmezteti az írásbeli ellenkérelem benyújtása, illetve a tárgyalás elmulasztásának következményeire, továbbá tájékoztatja a kereset elismerésének lehetőségéről és annak következményeiről.

135. § *[Ellenkérelem]*

- (1) Az alperes a keresetlevél közlésétől számított harminc napon belül írásbeli ellenkérelmet nyújthat be, amely a kereset elismerését vagy az eljárás megszüntetésére irányuló alaki védekezést, illetve érdemi védekezést tartalmaz. Az ellenkérelemben elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait.
- (2) Az alperes indokolt – a határidő lejárt előtt a bíróságra beérkezett – kérelmére a bíróság az írásbeli ellenkérelem benyújtására rendelkezésre álló határidőt legfeljebb tizenöt nappal meghosszabbíthatja.
- (3) Az alperes tárgyalás tartását az ellenkérelemben kérheti. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

*XXIV. FEJEZET
KÖZTESTÜLETI FELÜGYELETI PER*

136. § *[A köztestületi felügyeleti per alapja és eljárási szabályai]*

- (1) A köztestület felett törvényességi felügyeletet gyakorló közigazgatási szerv vagy ügyészség (a továbbiakban együtt: a köztestület felett törvényességi felügyeletet gyakorló szerv) által az eredménytelen törvényességi felhívást követően indított perre e törvénynek az egyszerűsített perre vonatkozó szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (2) A keresetlevelet a felhívásban meghatározott határidő eredménytelen elteltétől számított harminc napon belül a bíróságnál kell benyújtani.

137. § *[[tétele]*

- (1) Ha a bíróság az indítványban állított jogsértést megállapítja, az e törvény szerint általánosan alkalmazható jogkövetkezmények mellett
  - a) a működés jogszerűségének helyreállítása érdekében elrendelheti a jogsértés orvoslására jogosult köztestületi szerv összehívását,
  - b) a jogsértő köztestületi szerv vagy tisztségviselő tevékenységét felfüggesztheti, illetve
  - c) a köztestület működése törvényességének biztosítására és ellenőrzésére felügyelőbiztos rendelhet ki.
- (2) Az e törvény általános szabályai szerinti és az (1) bekezdésben meghatározott jogkövetkezményeket a bíróság együttesen is alkalmazhatja.
- (3) A bíróság az (1) bekezdés szerinti jogkövetkezményeket akkor is alkalmazhatja, ha a törvényességi felügyeleti szerv az általános szabályok szerint indított perben érdekelteként erre irányuló kérelmet terjeszt elő.

138. § *[Felügyelőbiztos kirendelése]*

- (1) A köztestület felett törvényességi felügyeletet gyakorló szerv a felügyelőbiztos személyére a keresetlevélben javaslatot tehet. E javaslat a bíróságot nem köti.
- (2) Felügyelőbiztosként nem rendelhető ki az, aki a köztestületben tisztséget nem viselhet, valamint az sem, akit az alperes köztestületi szerv közvetlenül irányít. Törvény további összeférhetlenségi okokat állapíthat meg.
- (3) A felügyelőbiztos e jogkörében végzett tevékenysége során, azzal összefüggésben nem utasítható, e tevékenységéért vele szemben hátrányos köztestületi jogkövetkezmény nem alkalmazható.
- (4) A bíróság a jogszerűség helyreállítására határidőt állapít meg, meghatározza a felügyelőbiztos feladatait, szükség esetén – a felügyelőbiztos felmentésével vagy anélkül – új felügyelőbiztos rendel ki.
- (5) A felügyelőbiztos tevékenységéről és annak eredményéről tájékoztatja a bíróságot és a törvényességi ellenőrzést gyakorló szervet. A felügyelőbiztos költségtérítését a bíróság állapítja meg, és a felügyelt köztestületi szerv viseli.

XXV. FEJEZET

*AZ ÖNKORMÁNYZATI RENDELET MÁS JOGSZABÁLYBA ÜTKÖZÉSÉNEK VIZSGÁLATÁRA IRÁNYULÓ,
VALAMINT A HELYI ÖNKORMÁNYZAT JOGALKOTÁSI KÖTELEZETTSÉGÉNEK ELMULASZTÁSA MIATTI
ELJÁRÁSOK*

9. Közös szabályok

139. § *[Az általános szabályok alkalmazása]*

- (1) E törvény rendelkezéseit az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló, valamint a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel, a normakontroll sajátosságaira figyelemmel kell alkalmazni.
- (2) E fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni akkor is, ha az eljárás tárgya a helyi önkormányzat normatív határozata.

140. § *[Indítvány]*

- (1) Az e fejezetben szabályozott eljárást indítvánnyal kell megindítani, amelyre a keresetlevél szabályait kell alkalmazni. Az indítvánnyal az általános szabályok szerinti kereset nem kapcsolható össze.
- (2) Az indítványt a Kúriánál kell benyújtani.

141. § *[A Kúria eljárása]*

- (1) Az alapvető jogok biztosa személyesen is eljárhat.
- (2) A Kúria az indítványt tárgyaláson kívül bírálja el, indokolt esetben dönthet az indítvány tárgyaláson történő elbírálásáról.
- (3) A Kúria az indítvány beérkezésétől számított kilencven napon belül dönt. E határidőt a Kúria indokolt esetben egyszer, legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja, kivéve, ha ideiglenes alkalmazási tilalmat rendelt el.
- (4) Az e fejezetben szabályozott eljárásokban a feleket teljes költségmentesség illeti meg és saját költségeiket maguk viselik.

142. § *[Döntés és közzététel]*

- (1) A Kúria az indítvány érdemében határozattal, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzéssel dönt. A határozatra az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.
- (2) Ha az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközése vagy a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségének elmulasztása nem állapítható meg, a Kúria az indítványt elutasítja.
- (3) A Kúria határidő tűzésével elrendeli, hogy a határozat közzétételére az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon kerüljön sor.
- (4) A Kúria gondoskodik határozatának a honlapján történő közzétételéről.

10. Az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás**143. §** *[Indítvány]*

- (1) Az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárást törvény által feljogosított szerv indítványozhatja.
- (2) Az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló indítvány tartalmazza
  - a) a Kúria által vizsgálandó önkormányzati rendeletet,
  - b) az önkormányzati rendelet jogszabálysértőnek talált rendelkezésének megjelölését,
  - c) azon jogszabályi rendelkezés megjelölését, amelyet az önkormányzati rendelet sért, és
  - d) annak okát, hogy az indítványozó az adott rendelkezést miért tartja jogszabálysértőnek.
- (3) A Kúria az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezésével szoros összefüggésben álló rendelkezésének más jogszabályba ütközését is vizsgálhatja.

144. § *[Bírói indítvány]*

Ha a bíróságnak az előtte folyamatban lévő eljárásban önkormányzati rendelet olyan rendelkezését kell alkalmaznia, amelynek más jogszabályba ütközését észleli, a bírósági eljárás felfüggesztése mellett a Kúriánál indítványozza az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárást. A bírósági eljárást felfüggesztő végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

145. § *[Ideiglenes alkalmazási tilalom]*

- (1) A Kúria – az azonnali jogvédelemre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával – kérelemre vagy hivatalból elrendelheti az önkormányzati rendelet alkalmazásának ideiglenes tilalmát.
- (2) Az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése alkalmazásának ideiglenes tilalmát elrendelő végzést az önkormányzati rendelet kihirdetésére irányadó szabályok szerint, valamint a hivatalos lapban közzé kell tenni. A Kúria a végzés közzététele iránt soron kívül intézkedik.
- (3) Az ideiglenes alkalmazási tilalommal érintett önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése nem alkalmazható az ügydöntő határozat közzétételét követő napig.
- (4) Ha a Kúria ideiglenes alkalmazási tilalmat rendelt el, soron kívül jár el.

146. § *[Döntés az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközése esetén]*

- (1) Ha a Kúria megállapítja, hogy az önkormányzati rendelet vagy annak valamely rendelkezése más jogszabályba ütközik,
  - a) az önkormányzati rendeletet vagy annak rendelkezését megsemmisíti,
  - b) az eljárás megindítását követően hatályon kívül helyezett önkormányzati rendelet vagy rendelkezése más jogszabályba ütközését állapítja meg vagy
  - c) kimondja, hogy a kihirdetett, de még hatályba nem lépett önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése nem lép hatályba.
- (2) Az Kúria elrendeli az (1) bekezdés szerinti határozatának a hivatalos lapban való közzétételét.
- (3) A megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése pedig nem lép hatályba.
- (4) A bíróság az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztésének időpontját a (3) bekezdéstől eltérően állapíthatja meg, ha azt a jogbiztonság vagy az önkormányzati rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja.
- (5) A Kúria határozata mindenkire nézve kötelező.

147. § *[Általános alkalmazási tilalom]*

- (1) Ha az önkormányzati rendelet vagy rendelkezésének megsemmisítésére, illetve más jogszabályba ütközésének megállapítására bírói indítvány alapján került sor, a megsemmisített önkormányzati rendelet, illetve annak rendelkezése nem alkalmazható a bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.
- (2) A Kúria elrendeli az általános alkalmazási tilalom mellőzését, ha azt a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja.

11. A helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárás**148. §** *[Indítvány]*

- (1) A helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárást a törvényességi felügyeleti szerv indítványozhatja.
- (2) A jogalkotási kötelezettség elmulasztásának megállapítására irányuló bírósági indítvány tartalmazza
  - a) azon törvényi rendelkezés megjelölését, amely alapján a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettsége fennáll,
  - b) annak okát, hogy az indítványozó miért tartja a jogalkotási kötelezettség elmulasztását megállapíthatónak,
  - c) a jogalkotási kötelezettség elmulasztásával összefüggő, a mulasztás elbírálásához szükséges önkormányzati rendeletet.

149. § *[Döntés a jogalkotási kötelezettség elmulasztása esetén]*

- (1) Ha a Kúria megállapítja, hogy a helyi önkormányzat a törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségét elmulasztotta, határozatában határidő tűzésével elrendeli, hogy a helyi önkormányzat a jogalkotási kötelezettségének tegyen eleget.
- (2) A Kúria határozata a törvényességi felügyeleti szervre és a helyi önkormányzatra kötelező.

150. § *[Felhatalmazás önkormányzati rendelet vagy normatív határozat megalkotására]*

- (1) Ha a Kúria – a törvényességi felügyeleti szervnek a jogalkotási kötelezettség teljesítésére kitűzött határidő eredménytelen elteltét követően előterjesztett indítványa alapján – azt állapítja meg, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének nem tett eleget, felhatalmazza a törvényességi felügyeleti szerv vezetőjét, hogy az önkormányzati rendeletet vagy a normatív határozatot a helyi önkormányzat nevében alkossa meg.
- (2) A Kúria elrendeli a felhatalmazó határozat hivatalos lapban való közzétételét. A közzétételt követően a helyi önkormányzat a jogalkotási kötelezettség elmulasztását nem orvosolhatja.
- (3) A Kúria határozata a törvényességi felügyeleti szervre és a helyi önkormányzatra kötelező.

XXVI. FEJEZET

AZ ÚJ ELJÁRÁSRA KÖTELEZŐ ÉS A MULASZTÁSI ÍTÉLET TELJESÍTÉSÉNEK KIKÉNYSZERÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ ELJÁRÁS

151. § [A teljesítés kikényszerítése iránti kérelem]

- (1) A felperes vagy az érdekelt a teljesítési határidő leteltétől számított kilencven napon belül a teljesítés kikényszerítése érdekében kérelemmel fordulhat az elsőfokú határozatot hozó bírósághoz, ha a közigazgatási szerv a teljesítési határidőn belül nem tett eleget
  - a) a bíróság új eljárás lefolytatására kötelező jogerős határozatában foglaltaknak vagy
  - b) a mulasztási ítéletből származó kötelezettségének.
- (2) A teljesítés kikényszerítése iránti kérelem alapján indult eljárásra az egyszerűsített per szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (3) A kérelem alapján a bíróság tizenöt napon belül határidő tűzésével felhívja a közigazgatási szervet arra, hogy teljesítse kötelezettségét, vagy adjon magyarázatot a teljesítés elmaradására, a magyarázatot alátámasztó iratok egyidejű megküldése mellett.
- (4) Ha a közigazgatási szerv a felhívás alapján teljesít, a bíróság az eljárást megszünteti, és a közigazgatási szervet a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezi.

152. § [Teljesítési bírság]

- (1) Ha a közigazgatási szerv a teljesítés elmaradására nem ad magyarázatot vagy az nem alapos, a bíróság a közigazgatási szervet – a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezése mellett – teljesítési bírsággal sújtja.
- (2) A teljesítési bírság összege az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodóan százezer és tízmillió forint között állapítható meg. A teljesítési bírság ismételten kiszabható, ha a teljesítésre észszerű időn belül nem került sor.
- (3) A bíróság – a teljesítési bírság ismételt kiszabása helyett vagy mellett – a közigazgatási szerv vezetőjét az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodó mértékű pénzbírsággal sújthatja.
- (4) A teljesítési bírságot kiszabó végzés ellen nyolc napon belül van helye fellebbezésnek, amelyről a bíróság tizenöt napon belül dönt.
- (5) A teljesítési bírságra egyebekben a pénzbírság szabályait kell alkalmazni.

153. § [Intézkedések]

- (1) A bíróság a teljesítési bírság kiszabása mellett
  - a) a közigazgatási szervvel azonos hatáskörű másik szervet jelöl ki az eljárás lefolytatására, egyúttal a közigazgatási szervet az eljárás költségeinek viselésére kötelezi,
  - b) a közigazgatási szerv törvényességi felügyeleti szervét felhatalmazza a mulasztási ítéletnek megfelelő teljesítésre, egyúttal a közigazgatási szervet a teljesítés költségeinek viselésére kötelezi, vagy
  - c) az a) és b) pontban foglalt jogkövetkezmény alkalmazhatóságának hiányában, ha azt az ügy jellege és a rendelkezésre álló adatok lehetővé teszik, ideiglenes intézkedést hozhat, amely a teljesítésig hatályos.
- (2) Ha az (1) bekezdés a) pontja alapján kijelölt szerv eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, a teljesítés kikényszerítése e fejezet szabályai szerint kérelmezhető.

XXVII. FEJEZET

A KÖZIGAZGATÁSI SZERV KIJELÖLÉSÉRE IRÁNYULÓ ELJÁRÁS

154. § [A kijelölési eljárás szabályai]

- (1) A bíróságtól a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv kijelölése kérhető, ha ugyanazon közigazgatási cselekményre nézve több közigazgatási szerv állapította meg hatáskörét vagy annak hiányát, és utóbbi miatt a közigazgatási hatósági eljárás nem indulhat meg vagy nincs folyamatban.
- (2) A kijelölés iránti kérelmet a bíróságnál a hatásköri vitában érintett közigazgatási szerv, illetve az a személy terjesztheti elő, akinek jogával, jogos érdekével kapcsolatban a hatásköri vita kialakult.
- (3) A kijelölés tárgyában a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban, a kérelem előterjesztésétől számított harminc napon belül végzéssel dönt.
- (4) A kijelölési eljárást befejező végzés ellen nincs helye perújításnak.
- (5) A kijelölési eljárásra egyebekben az egyszerűsített per szabályait kell alkalmazni.

HATODIK RÉSZ ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

- 155. §** *[Felhatalmazó rendelkezés]*
Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a keresetlevél benyújtását szolgáló formanyomtatványra vonatkozó szabályokat.
- 156. §** *[Hatálybalépés]*
Ez a törvény 2018. január 1-jén lép hatályba.
- 157. §** *[Átmeneti rendelkezések]*
(1) E törvény rendelkezéseit a 2018. január 1-jén és az azt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
(2) Az egyéb átmeneti rendelkezéseket törvény állapítja meg.
- 158. §** *[Rövid megjelölés]*
E törvény más jogszabályban alkalmazandó rövid megjelölése: Kp.
- 159. §** *[Európai uniós követelményekre utaló rendelkezés]*
E törvény
1. a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló közösségi szabályok alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1992. február 25-i 92/13/EGK tanácsi irányelvnek,
  2. a megtévesztő reklámra vonatkozó 84/450/EGK tanácsi irányelvnek az összehasonlító reklámra történő kiterjesztése miatt történő módosításáról szóló, 1997. október 6-i 97/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
  3. a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
  4. a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/8/EK tanácsi irányelvnek,
  5. a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
  6. a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
  7. a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvnek,
  8. az alternatív befektetésialap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2011. június 8-i 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
  9. a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek,
- való megfelelést szolgálja.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2017. évi II. törvény a közigazgatási ügyintézéshez kapcsolódó egyes illetékek és díjak megszüntetéséről*

1. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása

- 1. §** (1) Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 33. § (2) bekezdés 5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Egyes alkotmányos jogok érvényesítése, illetőleg kötelezettségek teljesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében a mellékletben és a külön jogszabályokban meghatározott illetékmentes eljárásokon felül tárgyuknál fogva illetékmentes eljárások:)
„5. az anyakönyvi kivonat kiállítása;”
- (2) Az Itv. 33. § (2) bekezdése a következő 60–68. ponttal egészül ki:
(Egyes alkotmányos jogok érvényesítése, illetőleg kötelezettségek teljesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében a mellékletben és a külön jogszabályokban meghatározott illetékmentes eljárásokon felül tárgyuknál fogva illetékmentes eljárások:)
„60. a lakáscélú állami támogatás igényléséhez szükséges, a fennálló biztosítási jogviszonyt igazoló egészségbiztosítási pénztári hatósági bizonyítvány kiállítása évente két alkalommal;
61. közműpótló talajvízkút létesítésének, átalakításának, megszüntetésének engedélyezése;
62. hatósági bizonyítvány kiállítása az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szereplő adatokról;
63. a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 27/A. § (1) bekezdése és 27/D. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat megtételével kapcsolatos eljárás;
64. Magyarország területén kívül élő magyar állampolgár kérelemre történő személyi, lakcím és értesítési cím adatait tartalmazó nyilvántartásba vételére irányuló eljárás;
65. az értesítési cím bejelentésével kapcsolatos eljárás;
66. az igazságügyi szakértői névjegyzékbe vétel és a szakterület kiterjesztése iránti eljárás;
67. a termőföld birtokösszevonási célú telekcsoport-újraosztására és telekegyesítésére irányuló telekalakítási eljárás;
68. a családi név korrekciójára irányuló eljárás.”
- (3) Az Itv. 33. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) A 18. életévét be nem töltött személy mentesül a 29. § (1) bekezdés szerinti illeték megfizetése alól.”
- (4) Az Itv. 45. § (1a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1a) A szociális szövetkezet, a korlátolt felelősségű társaság, az egyéni cég, a közkereseti társaság és a betéti társaság bejegyzésére irányuló eljárás illetékmentes.”
- (5) Az Itv. 45. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) Az egyszerűsített eljárással történő cégbejegyzési kérelem illetéke zártkörűen működő részvénytársaság esetén 50 000 Ft, azzal, hogy amennyiben az egyszerűsített cégbejegyzésre irányuló kérelem benyújtása után megállapítást nyer, hogy a kérelmező az egyszerűsített bejegyzés igénybevételére nem jogosult, a cégbíróóság felhívást bocsát ki az illeték (1) bekezdés szerinti összegre történő kiegészítésére.”
- (6) Az Itv. 45. § (1) bekezdés d) pontjában az „a)–c) pont” szövegrész helyébe az „a) és b) pont” szöveg lép.
- (7) Az Itv. Melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 2. §** Hatályát veszti az Itv.
a) 33. § (2) bekezdés 4. pont c) alpontja,
b) 45. § (1) bekezdés b) pontjában a „ , korlátolt felelősségű társaság” szövegrész,
c) 45. § (1) bekezdés c) és e) pontja.

2. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény módosítása

- 3. §** Hatályát veszti a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 36. § (4) bekezdésében és a 47. § (2) bekezdés c) pontjában az „az értesítési cím bejelentéséért,” szövegrész.

* A törvényt az Országgyűlés a 2017. február 21-i ülésnapján fogadta el.

3. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása

- 4. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 31. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„31. § (1) A vízügyi hatóság által lefolytatott egyes közigazgatási eljárásokért (ideértve a szakhatósági eljárásokat, az igazgatási jellegű szolgáltatásokat, továbbá a bejelentéseket) igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.
(2) Mentes a díjfizetési kötelezettség alól az öntözési berendezések engedélyezési eljárása, ha arra nem a vízhasználat engedélyezése keretében kerül sor.”

4. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény módosítása

- 5. §** (1) Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Díjtv.) 31. § (1) bekezdése a következő m) és n) ponttal egészül ki:
(*Tárgyánál fogva díjmentes az elektronikus dokumentumként szolgáltatott nem hiteles tulajdonilap-másolat lekérdezése, ha az*)
„m) az eljáró szerv – ideértve a bíróságot – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XVIII. Fejezete szerinti gondnokság alá helyezés iránti perben,
n) a törvénytörvény végrehajtó a Magyar Államot illető végrehajtandó összeg iránti végrehajtási ügyben”
(*kéri.*)
- (2) A Díjtv. 31. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:
„(2) Természetes személy számára évente két alkalommal díjmentes az elektronikus dokumentumként szolgáltatott nem hiteles tulajdonilap-másolat lekérdezése.”
- (3) A Díjtv. 32/C. § (1) bekezdése a következő m) ponttal egészül ki:
(*Tárgyánál fogva díjmentes:*)
„m) a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XVIII. Fejezete szerinti gondnokság alá helyezés tényének feljegyzése iránti eljárás;”

5. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítása

- 6. §** Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (4) bekezdésében az „a telekalakítási” szövegrész helyébe az „az illetékekről szóló törvény szerinti termőföld birtokösszevonási célú telekcsoport-újraosztására és telekegyesítésére irányuló eljárás kivételével a telekalakítási” szöveg lép.

6. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény módosítása

- 7. §** A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 20. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) Nem kell közzétételi költségtérítést fizetni a korlátolt felelősségű társaság, az egyéni cég, a közkereseti társaság és a betéti társaság bejegyzése esetén.”

7. Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény módosítása

- 8. §** Hatályát veszti az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 139. § (2) bekezdés m) pontjában az „a névjegyzékbe-vételi eljárás, a szakterület kiterjesztése iránti eljárás;” szövegrész.

8. Záró rendelkezés

- 9. §** Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

1. melléklet a 2017. évi II. törvényhez

1. Az Itv. Melléklet IX. cím I. alcím 7. pontja a következő e) alponttal egészül ki:
(Illetékmentes)
„e) a 65. életévét betöltött személy magánútlevele.”
  2. Az Itv. Melléklet XV. cím IV. pont b) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Illetékmentes és igazgatási szolgáltatási díjmentes)
„b) az engedély alapján épített, legfeljebb 300 m² összes hasznos alapterületű új lakóépület használatbavételi engedélyezési, a használatbavétel tudomásulvételi eljárása, valamint az engedélyezési eljárásban közreműködő szakhatóság eljárása.”
  3. Az Itv. Melléklet XXII. cím 1. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Kérelemre indult eljárások illetéke)
„a) közműpótló berendezés – a külön jogszabályban meghatározott talajvízkút kivételével – létesítésének, átalakításának, megszüntetésének engedélyezése esetén, továbbá vízi állás létesítésének, használatbavételének, fennmaradásának vagy átalakításának engedélyezése esetén 5000 forint;”
  4. Hatályát veszti az Itv. Melléklet
    - a) IX. cím I. alcím 1. pontjában az „és a 70. életévét betöltött személy” szövegrész,
    - b) XV. cím I. pont 11. alpontja,
    - c) XV. cím II. pontja,
    - d) XXI. cím 3. pontja.
-

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.